

“Türk Kütüphaneciliği Dergisinin 50 Yıllık Serüveni (1952-2002)” Sempozyumu

TARTIŞMALAR

1. Oturum

“Türk Kütüphaneciliği Dergisi’nin Yayın Yaşamındaki Yeri”

Oturum Başkanı : Suzan Akyüz

**Konuşmacılar : Doç Dr. Hasan S. Keseroğlu
: Yrd. Doç. Dr. Nazmi Kozak
: Doç. Dr. Doğan Atılğan**

Prof.Dr. Berin U. Yurdadoğ (Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurulu Atatürk Kültür Merkezi Asil Üyesi)- Bütün konuşmacılara çok teşekkür ediyorum; hakikaten bizi bu konuda bildiğimizi zannettiğimiz şeyleri ne kadar bilmediğimizi ortaya koyarak aydınlattılar, o bakımdan özellikle teşekkür ediyorum.

Benim sorum Hasan beye olacak: Aslında kendisiyle aynı fikirdeyim, yalnız bilgi edinmek için bir şey sormak istiyorum. Makaleleri, telif olanları ele aldığınız zaman, dipnotu olanlar-olmayanlar ve kaynakçası olanlar-olmayanlar diye ayırdınız. Dipnotu acaba ayırdınız mı? Bilgi veren dipnotu muydu; yani herhangi bir şekilde, “bu daha önce de bahsedilmişti, şöyleydi, böyleydi” gibi bir bilgi mi, yoksa referans veren, bibliyografik künye veren bir dipnot mu? O ayırım acaba oldu mu? Eğer öyle olduysa, kaynakça verilip verilmemesinin bir önemi var mı?

Doç.Dr. Hasan S. Keseroğlu (İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi)- Yok tabii. Orada biçim olarak benim aldıklarım, referans veriyor, “şu kaynakta, şu sayfalarda” gibi; ama kaynakça vermiyor, yalnız dipnot kullanıyor, bu şekilde aldım. Yoksa hem dipnot, hem kaynakça verenler var, onu kaynakça başlığı altında tuttum, öyle bir ayırım gütmedim. Ama bunu yaparken de benim kaygım şuydu: Gerçekten de özellikle 2001 yılına baktığımız

vakit, 33 makale var, telif yazı var, 26'sında kaynakça var. Dipnot referans olarak kullanılıyor; ama açıklamalar var tabii, onları göz önüne almadım. Kütüphane Haftası konuşması, anma yazısı, Türk Kütüphaneciler Derneğinden haberler, tek bir yazıda, telif yazıda kaynakça ve dipnot kullanılıyor. Böyle hoş bir noktaya gelmiş olduğunu yansıtmak için kullandım.

Prof.Dr. Berin U. Yurdadoğ- Çok teşekkür ederim. Yalnız bir şey daha acaba açıklığa kavuşturabilir miyiz? Daha sonradan, biliyorsunuz dipnot verme yerine, metin içinde, parantezde ufak bir bilgi ile Kaynakça'ya gönderme vardı. Onu da esas kaynakça sayabilir miyiz, sayamaz mıyız, bilemiyorum; ama referansı orada vermek üzere metnin içine alma. Acaba o dipnot sayısını değiştirdi mi?

Doç.Dr. Hasan S. Keseroğlu- Hayır, değiştirmedim, Kaynakça olarak alındı.

Prof.Dr. Berin U. Yurdadoğ- Ama dipnot olarak alınmadı; çünkü metinde var. Teşekkür ederim.

Ali Aksakal (Salihli İlçe Halk Kütüphanesi Müdürü)- Sorum Sayın Keseroğlu'na: Öncelikle kütüphanelerde her türlü yayının özgürce yer almasını isteyenlerdenim. 1946 yılından sonra sol ağırlıklı kitapların kütüphanelerden ayıklandığından söz ettiniz. Acaba daha sonraki yıllarda da sağ ağırlıklı kitapların kütüphanelerden ayıklandığını görebiliyor muyuz? Teşekkür ederim.

Doç.Dr. Hasan S. Keseroğlu- 46 ile başlayan, örneğin İnönü'nün bir tavrı vardır, "Ben Toprak Reformu'nu yapacağım, Köy Enstitüleri'ni yaşatacağım" der; ama 46 ile birlikte yavaş yavaş bu düşüncesinden vazgeçer, nitekim bu düşünceye karşı bakanları atar. Köy Enstitüleri kendi içinde kapanıp gider, Toprak Reformu da ayrı bir biçimde kalır ve daha sonra da o sağ-sol çatışmasıyla -ki 80'lere kadar bunu yaşadık- hangi hükümet geldiyse; sağdan gelen hükümet, solun kitaplarına ya da şöyle söyleyelim: Bakanlar, önlerine konulan pastaları kendi görüşlerine uygun kesimlere daha çok kesip sunma durumunda kaldılar. Örneğin Namık Kemal Zeybek, -özür dilerim, ad anacağım- yanılmıyorsam döneminde Bakanlığın kitap alımı ücreti 2 milyondur, bu paranın 1,5 milyonunu tek bir yayınevine vermişti. Sol bakan ya da bürokratlar geldiğinde de pastayı ağırlıklı olarak kendi kesimine veriyordu, bunun tek taraflı olduğunu sanmıyorum.

Oturum Başkanı: Konumuz aslında Dergi, bu tür tartışmalara girmeyelim diye düşünüyorum; çünkü o zaman süre çok uzar, konumuzun da dışına çıkmış oluruz. Buyurun.

Zakir Köseoğlu (Diyanet İşleri Başkanlığı Kütüphanesi)- Öncelikle konuşma-

cılara teşekkür ediyorum. Benim sorum Sayın Kozak’a: Dedi ki, “Yazarların çoğu, yüzde 90’ı akademisyen” ve abonelik dağılımına bakıldığı vakit, Sayın Başkan ifade ettiler, 1250 civarında bir abonelik var. Bu aboneliğin çoğu da, yine Nazmi bey ifade ettiler, Kültür Bakanlığı desteğiyle, taşra söz konusu. Acaba okuyucu arasında nasıl bir orantı var; yani akademisyen okurluğu mu daha fazla, yoksa diğer okuyucu kesimi mi daha fazla? Bunu öğrenebilir miyiz acaba? Teşekkür ederim.

Dr. Nazmi Kozak (Anadolu Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu Öğretim Üyesi)- Kültür Bakanlığı abone değil, bilmiyorum; yani benim tahminim o yönde olduğu için söyledim. Okuyucularda da akademisyen yoğunluklu; benim göndermiş olduğum anketin yanıtlanmasında elde ettiğim bulgular, akademisyenler yoğunluklu olduğunu gösteriyor. Tabii burada benim bulgularım, yani dergi okurunun bana gönderdiği verilere göre, dolayısıyla ben o verilere dayalı olarak konuşabilirim. Bendeki veriler, yüzde 90 zannedersen ya da 92 civarında okuyucuların akademisyenlerden oluştuğunu gösteriyor.

Yrd.Doç.Dr. Mesut Yalvaç (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi): İyi günler diliyorum. Bütün konuşmacılarımıza çok teşekkür ediyorum. Ben, makalelerin değerlendirilmesinde acaba bir başka yolda incelendi mi diye merak ettim. Biraz geciktim, belki Hasan bey açıklamış olabilir; eğer açıklandıysa, sorumu hemen geri alacağım. 1952 ile 1994 yıllarını kapsayan bir dönemde Ayşe hanımla benim tarafımdan yapılmış *Türk Kütüphaneciliği*’nin makalelerinin değerlendirilmesiyle ilgili bir çalışma var ve bu makalelerin toplam sayısının 817 olduğunu o dönem için saptamıştık ve de bu 817 makalenin 517’sinin “professional article” dediğimiz profesyonel makaleler olduğunu saptamıştık, 127’sinin de araştırma makalesi olduğunu saptamıştık. Mesleki yazıların ve araştırma yazılarını birbirinden ayıran kriterleri dünya çapında belirlemiştik. Bunlardan bir tanesi, belki de en kabul edileni, referans, dipnot ve Kaynakça’ydı. Ancak Dünya literatüründe ondan öte bir şey daha saptamıştık; o da araştırma yazılarının içinde mutlaka hipotezlerinin ve araştırma yöntemlerinin, kullanılan tekniklerin, amacın olması olduğunu saptamıştık. Bu açıdan Sayın Hasan hocam ve Doğan hocam, dergiyi özellikle 94 yılından sonrası açısından baktığımızda, nasıl değerlendirdiler? Mesleki yazılar, gerçekten yine sayısı yüksek mi, “professional article” dediğimiz; yoksa araştırma yazıları giderek arttı mı? Benim kanımca, izlenimsel olarak sürekli dergiyi takip eden insan olarak, araştırma yazılarının arttığı yönünde; yanılabilirim, bu hakemli olmasının getirdiği de bir avantaj aynı zamanda. Ama bir yazının araştırma yazısı olduğu ile ilgili temel işlevi, onun yönteminin, tekniğinin, hipotezinin, amacının da mutlaka yazıda bildirilmesi. Bu konuda değerlendirirlerse, yaptıkları incelemede, hiç olmazsa 94 yılıyla ilgili bilgi verirlerse çok sevineceğim; ama ve-

ridiyse, hemen sorumu geri alıyorum. Teşekkürler.

Doç.Dr. Hasan S. Keseroğlu- Ben bir okur gözüyle *Türk Kütüphaneciler Dergisi Bülteni* ve *Türk Kütüphaneciliği* nde- kabaca her bir yazının içeriğini tek bir başlık altında topladım; ama 80 sonrası, 80 ile 2001 yılları arasındaki yazılarda dipnot ve Kaynakça kullanılıp kullanılmadığını, artı bu dipnot ile kaynakçalarda Türkçe'ye çevrilmiş olan, yine alanımızla ilgili yapıtlara atf yapıp yapılmadığını belirlemeye çalıştık. Bunun dışında zaten ilk 10 yıl için Ötügen'in, daha sonradan Doğan beyin andıkları ve Oya Gürdal'ın başında bulunduğu Komisyonun oluşturduğu, 93 ve 2001 yılında çıkan dizinler var, Mesut beyin belirttikleri yazı var ve bunun dışında atıfları değerlendiren birtakım yazılar var. Onları tek tek üzerinde durarak açıklama gibi bir kaygım olmadı, benim yaptığım buydu; yoksa sizin belirttiğiniz gibi, bu yazı profesyonel, bu değil gibi bir kaygı güdülmedi.

Doç.Dr. Doğan Atılgan (Ankara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi)- Ben de aynı kaygıyla, dergide yer alan yazıların türünden çok, konusu öncelikliydi. Eğer bir yazının konusu belirgin olarak, yani yazının konusunu ele aldıktan sonra, "bu araştırma yazısı mıdır, çeviri midir veya serbest yazı mıdır" diye üzerinde durmadan, sadece konusu üzerinde durdum, yazının türleri üzerinde bir çalışma yapmadım.

Hasan Duman (Kütüphaneler Eski Genel Müdürü)- Efendim, başta değerli konuşmacılar olmak üzere, burada bulunanlara teşekkür ediyorum. Ben, gerçekten bir kütüphaneci olarak, bizim mesleğimizin dışında diğer dergileri, yayınları da karıştırmaya çalışıyorum. İsimleri çok büyük olan akademik kuruluşların öyle yayınları var ki, bir kitabın başlık yaprakları, süreli yayınlarda dikkat edilmesi gereken kurallarla uzaktan yakından hiçbir ilgisi yok. O bakımdan *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*yle gerçekten hakkıyla övünebiliriz. Ben, bir endişemi dile getirmek istiyorum: Bu güzel Dergi'yi zaman zaman karıştırdığımda çok üzülüyorum, sadece Kütüphane Haftası'nda olduğu gibi, bu Bülteni de kütüphaneciler okumamalı diye düşünüyorum. Bizim pek çok sıkıntılarımız var, sabah Sayın Bakan da söyledi, hızla bilgi toplumuna doğru gidiyoruz, bunun başka bir yolu yoktur. Sorunlarımız var, dernek amaçlarının gerçekleştirilmesi açısından da düşünüyorum, bilemiyorum; yani bir kişiye yöneltilmiyorum ben, kim cevap verirse memnun olurum. Bu Dergimizin -biraz evvel Sayın Başkan da dile getirdiler- 100 tanesi hiç olmazsa Sayın Başbakan'a, Sayın Cumhurbaşkanına, Devlet Planlama Teşkilatı Başkanı'na, bu kütüphane ödeneklerine, üniversite ya da halk kütüphanelerine bakan uzmanlara, Sosyal Planlama Daire Başkanı'na, Maliye Bakanlığı'na, Devlet Personel Başkanı'na, Başbakanlık Müsteşarı'na, üniversite rektörlerine gönderip, şu bölgemizde biraz ufukları genişletebilir miyiz, Balkanlara, Arap ülkelerine ve Türk Cumhuriyetlerine? İnanın, hak etmediğimiz ölçüde dış basında, radyo ve televizyonlarda Türkiye'nin aleyhinde yorumlar var, yazı-

lar çıkıyor. Yani uzun vadede ummadığımız yerlerden Türkiye, Türk insanına çok destekler gelebilir. Bizim dışımızdaki kurum ve kişilere nasıl ulaşabiliriz; bunun yöntemlerini tespit edip uygulamamız gerektiğini düşünüyorum. Ne bileyim, bir Milli Eğitim Bakanlığı'nın 15 Talim Terbiye Kurulu üyesi vardır, bunlara ulaşması gerekir diye düşünüyorum. Ama işin mutlaka bir maddi yönü var, bu sekreteryaya hizmetleri ek yük yüklenecektir. Benim acizane düşüncem ve bir eski meslektaşınız olarak dileğim budur. Bu hedefi gerçekleştirebilir miyiz? Teşekkür ederim.

Doç.Dr. Doğan Atılgan- Teşekkür ederim Sayın Duman. Bu gerçekten önemli konu; yıllarca sizin Başkanlığınız döneminde de bu konuşuldu, yapılmak istenildi. Yapılmayacak bir şey değil, yapmanın da çok büyük yararları var. Ancak burada bugüne kadar yaşadığımız deneyimden kaynaklanarak söylüyorum; en büyük sıkıntımız, bürokrasideki bu belirlenen hedefteki kişilerin sık sık değişmesi, adreslerinin değişmesi ve bu değişikliklerin günü gününe takip edilememesi. Çünkü Dernek gönüllü bir kuruluş, -yani bu bir özeleştirmedir- profesyonel bir çalışan, orada hiçbir zaman bulamadık, yine maddi sorunlardan ötürü profesyonel bir sekreteryaya oluşturulamadı ne yazık ki. Eğer bu konuda siz başta olmak üzere, diğer meslektaşlarımız, konuyla ilgili olan meslektaşlarımız, bize -yani ben Cumartesi gününe kadar hâlâ Başkanlığımı sürdürdüğüm için bize diyorum, yeni Yönetim ne karar alır, o konuda herhangi bir şey söylemek istemiyorum- ulaştırırsanız adresleri, bu adreslerin güncellenmesi konusunda destek olursanız, yani posta masrafı falan da hiç önemli değil; zaten 800 dergiyle birlikte abonelerle 950 dergi postalanıyor, poşetleniyor, gönderiliyor, onun yanına bir 100 tane de rahatlıkla gönderilebilir, hiç sorun değil, posta masrafı da sorun değil şu anki koşullar içinde. En önemli sorun, hedef belirlenen kişilerin sık sık değişmesi, bu değişiklikler de günü gününe takip edilememesi. Ama bu takip konusunda meslektaşlarımız, konuyla ilgili olan arkadaşlarımız bize destek olursa, severek gönderilir. Bu hem mesleğimizi dışa açar, hem de kendi tanıtımımız konusunda çok önemli bir yol kat eder. Teşekkür ederim, yani destek olursanız, biz rahatlıkla göndeririz, hiç sorun değil.

Zakir Köseoğlu- Hasan beyin dediği olay doğrudur, Sayın Başkanın ifadeleri de doğrudur; yani Dergi kurumlara gönderilebilir. Fakat kurumlara gönderildiğinde, muhatabına ulaşması zor oluyor. Ben çalıştığım kurumdan örnek vereyim: Diyanet İşleri Başkanlığı'nda çalışıyorum. Kuruma yeni bir dergi geliyor; fakat Başkan veya Din İşleri Yüksek Kurulu'na ulaşmıyor. Biz açıp karşı tarafla görüşüyoruz, "efendim, biz size gönderdik." Ben şunu irdelemek istiyorum: Biz şahıslara ve kurumlara göndersek bile, acaba o kişiye ulaşabilecek mi? Burada iş yine bürokrasiye ve o işe önem verecek kişilere düşüyor, "artık o dergiye önem verilmiyor, kaldırım atın" diyebilirler. Çünkü ben bunu araştırdım, birkaç kurumda yıl

sonu itibariyle gelen dergilere şöyle baktığım zaman, bir baktım ki bir hayli dergi; ama o kurumla ilgili olan da var, ilgili olmayan da var, yani “ne yapacağız, atalım gitsin.” Eğer o kişiye ulaştırılabilirse kabul; ama kurumlara gönderilen, genelde, -yani ben bunu içinde gördüğüm için, yaşadığım için söylüyorum- ulaşması zor görüyorum. Teşekkür ediyorum.

Oturum Başkanı: Başka söz almak isteyen veya soru sormak isteyen var mı? Sanıyorum yok. Ben, tekrar arkadaşlara çok teşekkür ediyorum.

2. Oturum

“Serüvende İlk Adımlar”

Oturum Başkanı : Prof Dr. Özer Soysal
Konuşmacılar : Leman Şenalp
 : Prof. Dr. Necmeddin Sefercioğlu
 : Prof.Dr. Mustafa Akbulut

Oturum Başkanı Prof.Dr. Özer Soysal (Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü Emekli Öğretim Üyesi)- Her meslekte kilometre taşı olan oluşumlar var. Bunlara ilkler ya da ilk çıkışlar da diyebiliriz. İlk kütüphanecilik bölümü, ilk meslek derneği, kurultayı, haftası ve benzeri. Biz de ilk meslek dergisinin ortaya çıkışı da bu tür bir oluşumdur. Böyle bir olguyu derginin doğuş ve sonraki dönemlerinde yazı yayın kadrosunda görev yapmış meslektaşlarla tartışmanın hepimiz için öğretici ve kuşkusuz mutluluk veren bir fırsat olduğunu belirtmek gerekir. Derginin yaşam öyküsünü bir serüven gibi düşünürsek, bu serüvende ilk adımlardan ileri adımlara geçiş bağlamında ve tartışma konusuna katkıda bulunmak bakımından şunları anımsatmayı yararlı buldum:

Türk Kütüphaneciler Derneğinin 1986’da yapılan 12. Genel Kurulunun en önemli kararı olarak, Dernek adını “Türk Kütüphanecilik Kurumu”na dönüştürmeyi amaçlayan ana tüzük değişikliği gösterilir. Derginin 1987’ den başlayarak Türk Kütüphaneciliği başlığıyla yayımlanması da ana tüzükteki bu değişikliğin zorunlu sonucu gibi açıklanmakta. Dernek her ne kadar kuruma dönüşmediyse de derginin başlığı değişti. Bu başlık altında daha içerikli, olgun, kısaca mükemmel bir bilim ve meslek dergisi sözü veriliyor. Alanının tek yayın organı olmak nedeniyle, bilimsellik ve popülerlik özelliklerinin dengeli biçimde götürüleceği vurgulanıyordu. Sanırım bu vurgulama, serüvende ileri adımların neler olduğu ve bunların ne ölçüde gerçekleştiği sorusunu da önemli kılmaktadır.

Yeri gelmişken, 1950’yi izleyen yıllarda yine Türk Kütüphaneciler Derneği’nce 1953-1961 yılları arasında “Aylık Haber Bülteni” yayınlandığını, Balkan-

ların ve Ortadoğu'nun en göz alıcı Bibliyografya Dergisi ve yeni yayınların 1956'da doğduğunu, son sekiz yılı Üniversite Kütüphanecilik Bölümü mezunlarını sorumluluğunda olmak üzere 1980 yılı ortasına dek yaşamını sürdürdüğünü eklemeliyim. Derginin ayakta kalması için büyük özveri gösteren meslektaşlarım unutulmaz bir dayanışma örneği verdiler

Şimdi tartışma bölümüne geçiyoruz. Arkadaşlarımızın konuşmacılara yönelteceği herhangi bir soru varsa, onları alacağız.

Buyurun efendim.

Doç.Dr. Hasan S. Keseroğlu- Ben, soru değil de Sayın Sefercioğlu Hocamızdan bir açıklamasa rica edeceğim. Çünkü kendileri gerçekten içtenlikle ama bana göre de son derece alçakgönüllü bir biçimde dile getirdiler. O günlerde Genel Merkez, böylesine kötü olanak ve ortam içerisinde; çünkü dergiyi yayımlamak için resmi kurumların alması gerekiyor, abone sayısı yakın döneme kadar son derece düşük, üyelere alınmış ücret sanıyorum son derece kısıtlı. Ama buna karşın Ankara'da Genel Merkezimiz bir yer ediniyor. Yanılmıyorsam bu ikinci yer, bugünkü yere geçiyor, bu nasıl sağlanıyor? Lütfen bu konuda da bilgi verirseniz.

Çok teşekkür ederim, sağ olun.

Prof.Dr. Necmeddin Sefercioğlu- (Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü Emekli Öğretim Üyesi) Rica ederim.

Efendim, bizim Milli Kütüphane'de görev yapıyor olmamız sırasında belki bunun pek farkında değildim. Fakat Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesine geçtikten sonra bir kopukluk ister istemez oldu. Çünkü her an Milli Kütüphaneye gitmek ve onların imkânlarından yararlanmak bana biraz ağır geliyordu. Bunu göz önüne alarak arkadaşlarıma rica ettim, "biz zaten hep tasarruf ederek bu Derneği yürütüyoruz, biraz daha masraflarımızı kısıtlım ve bir yapı fonu oluşturalım" dedim. Bu yapı fonunu oluşturduk ve böylece normalin üstünde, yani gelirlerimizde birazcık gelişme olunca artan parayı hemen o fona aktardık. Bunun yanında Ziraat Bankasından mıydı, başka bir bankadan mıydı, hisse senedi, pay senedi aldık. İşte onu da bir köşeye koyduk. Onu alışımızın sebebi o para harcanamasın; çünkü elimizde nakit olduğu takdirde harcamak işten değil. O yüzden o parayı pay senedine yatırdık ve epeyce bir süre kaldı o.

Sonradan, Osman Ersoy Bey'in İzmir Caddesi'ndeki evinde oturan bir yüksek mimar Necatibey Caddesi'ndeki binayı yaptırıyormuş. Osman Bey'e "böyle bir şey için daire alabilecek biri var mı, bir tanıdığınız var mı?" demiş. Osman Bey de demiş ki; "eğer biraz yardımcı olabilirsiniz buradan bir daire alalım." Osman Bey geldi, bana söyledi. Böyle bir şeyi memnuniyetle kabul ettik. Fakat o parayı ödeyecek fazla bir şeyimiz de yoktu. O zaman o dairenin fiyatı 40 bin liraydı. Onu ödeyecek sureti katiyede bir imkanımız yoktu, bizim pay senedimiz 10 bin liralık bir senetti. Ne yapalım, ne edelim? Piyango düzenlemeye karar verdik. Bir

eşya piyngosu düzenledik. Ondan biraz gelir sağlandı. Müteahhit olan o mühendis arkadaş da sağ olsun bize hayli suhulet gösterdi ve zaman içerisinde elimize geçen parayla ve şubelerimizden de o arada yardım rica ettik, yani mali durumu el veren şubelerimiz bize ellerinden geldiği kadar yardım ettiler ve zannediyorum binayı bize teslim ettikleri zaman borçsuz durumdaydık. O şekilde bu bina sağlandı. Allah yardım etti diyeyim, başka diyeceğim bir şey yok.

Aynı şeyi ikinci binaya geçerken yaşadık. O bina çok küçük bir binaydı. Bizim ihtiyacımıza el vermiyordu ve bina arayışı içerisindeydik. Bir gün geçerken bir levha mı gördük, gazetede bir ilan mı gördük. Baktık hemen Elgün Sokağı'nda, şimdiki yer, "burası uygun bir yer, bir gidip bakalım" dedik. Baktık. Sonra o dairenin sahibini öğrendik. Bu hikâyeci Necati Tosuner çıktı, onunla konuştuk. "Biz böyle bir derneğiz. Kültür hayatına hizmet eden bir derneğiz. Siz de bir yazarsınız, bize yardımcı olun, başa baş değişelim" dedim. Onu nasıl yapacağız? Biz daireyi öbür tarafta, Necatibey Caddesi'ndeki daire sahibiyle -o da böyle alım satım işleriyle uğraşiyor- anlaşarak ona satmış olduk. O da, bu Elgün Sokağı'ndaki daireyi bizim adımıza satın aldı. Yani biz o müteahhide yahut da komisyoncuya satış yaptık. Necati Tosuner de ondan aldığı parayla bize satış yaptı, oraya da öyle geçtik.

3. Oturum "Serüvende İleri Adımlar"

- Oturum Başkanı** : Prof.Dr. Sekine Karakaş
Konuşmacılar : Selma Aslan
 : Doç.Dr. Yaşar Tonta
 : Yrd.Doç.Dr. Oya Gürdal

Ali Fuat Kartal (TKD Ankara Şubesi Başkanı)- Konuşmacılara, ayrıca Dergiye emeği geçen arkadaşlara çok teşekkür ederim. Yaşar Hocamızın bildirisi gerçekten çok etkileyiciydi. Diğer katılımcılar alınmasın, onlarınki de çok güzeldi; ama orada bazı sorunlar belirtti. Hakemli dergilerin sorunları, zannediyorum aynı sorunları belki hakemsiz dergiler de yaşıyor.

Editör sorunu, okuyucu sorunu, hakem bulma sorunu, yazı sorunu şeklinde bazı sorunlar ortaya koydu, birtakım belirlemelerde bulundu. Ancak bunu tartışalım, çözüm yolları konusunda da kendisi henüz bir fikir beyan etmedi. Yalnız hakem ya da editör sorunu; ben editör sorunu hakkında konuşmak istiyorum. Derneğin bizim tüzüğümüze göre genel başkan yardımcılarında bir tanesi editör olarak belirleniyor ve derginin editörlüğünü yürütmeye çalışıyor. Kendisi Yayın

Kurulu oluşturuyor. Burada biz bir seçime gireceğiz, yine aynı sorunla karşı karşıyayız. Bir editör sorunu her zaman yaşanılacak. Acaba bu tür sivil toplum örgütlerinin çıkardığı dergiler de dışarıdan editör bulmak mı bir çözüm olabilir ya da seçime girecek insanların, önce herhalde editörü belirlemek gerekiyor, bu dergi bizim için gerçekten çok önemli. Bu konuda ben hocamızın fikrini öğrenmek istiyorum. Gerçi henüz bir şey söylemedi; ama editör konusunda siz ne düşünüyorsunuz? Ben onu merak ettim.

Doç.Dr. Yaşar Tonta (Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi)- Aslında görüşümü söylediğimi sanıyorum; ama şöyle ki, Yayın Kurulu'nda bulunan diğer kişiler için yapılan değişikliğin editör için de yapılabileceğini işaret ettim. Yani bundan önce tüzük değişiklikleri yapıldı, birçok maddeler değişti. O zaman böyle bir olanak sağlandı, halen de devam ediyor. Yönetim Kurulu dışından kişilerin Yayın Kurulu'nda görev alması. Sonuçta bu bir profesyonel iş. Yönetim Kurulu kendi içinde varsa kendi içindeki deneyimi değerlendirebilir; ama yoksa da der ki; "sen editörlük yapar mısın?" İşini beğeniyorsa devam eder, iki seneye de sınırlı değil. Beğenmiyorsa da atayan kişi o, görevden alır, daha iyi yapabileceğini düşündüğü bir başkasına atar. Ama bunu seçimle gelmeye bağlamak çok doğru değil. Hadi diyelim ki, demin senin sözünü ettiğin gibi yeni seçilecek şeyde hiç bu konuda deneyimi olan kimse yok. Yani biz nereye kadar hep yeniden yeniden öğreneceğiz?

Teşekkür ederim.

Doç.Dr. Bülent Yılmaz (Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi)- Belki Doğan Bey daha iyi bilir; ama tüzükte bu yayın konusunda geçen şey yayından sorumlu genel başkan yardımcısıdır. Yani bu editör anlamında yorumlanabilir mi; bilmiyorum, bu biraz kuşkulu. Yani o, yayından genel anlamda sorumlu olabilir; ama editörün ille de Yayın Kurulu'ndan çıkması diye bir zorunluluk tüzüğe göre yok diye düşünüyorum. Bilmiyorum, Doğan Bey buna açıklık getirir mi? Yani yayından sorumlu genel başkan yardımcısı=editör gibi düşünmek doğru değil gibi geliyor bana. Dolayısıyla, editör dışarıdan pekala olabilir, illa da Dernek Genel Yönetim Kurulu içinden seçilmesi diye bir zorunluluğun olduğunu sanmıyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Başkanı- Sayın Atılğan şu sırada salonda değiller. Soruyu daha sonra kendilerine yöneltiriz.

Buyurun Leman Hanım.

Leman Şenalp (Emekli Kütüphaneci)- Önce Yaşar Tonta'ya çok teşekkür ediyoruz. Fevkalade güzel bir araştırma. Benim zihnimi kurcalayan bir şey oldu.

1987'den önce verdiğiniz rakamlarda 1987'den sonra, yani hakemli dönemde, yüzde 50 gibi çevirilerde bir azalma görülüyor. Oysa biz teknolojik gelişmeleri o tarihten sonra daha fazla yabancı kaynaklara başvurarak alıyoruz; bunu nasıl izah ediyorsunuz?

Doç.Dr. Yaşar Tonta- Teşekkür ederim.

Bu söyleyeceğim somut verilere dayalı bir şey değil; ama orijinal yazıların artması bunun bir nedeni olabilir. Bir ikincisi de, mesela, 1987 öncesine bakıldığında dün Sayın Sefercioğlu da “Eğer yazı doldurulamazsa kendim çeviriler yapıyorum” diye söyledi. Yani çeviri olduğu zaman, kuşkusuz bunu değerlendirmek yoluna gittik, halen de gidiliyordur eminim. Ancak yani ille de “dolsun” diye düşünülerek çevirileri koymak bize çok doğru gelmedi. Nitekim şimdiki yönetimde de sanıyorum çevirilerin son birkaç yıl içerisinde yapılmış olması” diye bence çok isabetli bir karar alınmış durumda. Eğer “bu çeviriler İngilizce bilmeyen kişiler için de yararlı olabile353cek” diye düşünüyorsanız kuşkusuz bunda bir gerçeklik payı var. Ama o yönde yapılan Türkçe yayınlar varsa kuşkusuz tercih edilmesi gereken de o. Çünkü bu tür çevirilerde bazen bağlam çok, yani Türkiye’deki araştırmacıları ilgilendirmeyebiliyor. Ne bileyim işte haritada yerini kolayca bulamayacağımız bir yerde kütüphanecilik diye bir yazı çıktığında evet belki sayfalar doluyor; ama yani bant genişliğini boşuna harcamış olmuyor muyuz diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Başkanı- Sayın Atılgan, editörlük konusu siz yokken tekrar irdelendi, Sayın Tonta’ya bir soru yöneltildi ve editörün yalnızca genel başkan yardımcılarını arasından mı seçilmesi gerektiği konusundaki fikriniz merak edildi; bu konuda bir şey söylemek ister misiniz?

Doç.Dr. Doğan Atılgan- Aslında Yaşar Bey “tuzük değişikliği de gerekli” diye başta belirtti; ama 1996 yılındaki son değişiklikle beraber editörün illa Yönetim Kurulu’ndan olması da gerekmiyor. Yani editör olarak, yani yayın işlerinden sorumlu genel başkan yardımcılığı söz konusu Derneğin tek yayın organı Dergi olmadığı için diğer yayınlarla ilgilenir. Ama editörlük dışarıdan yapılabilir. Buna çok da olanak var. Ancak başka sorunlar var. Dışarıdan tutacağınız bir editörü “gelin, gönüllü bu işi yapın”, Dernek yönetiminde de çalışmıyorsunuz, yönetimle herhangi bir bağlantınız da yok. Ama “babamızın hayrına gelin, bu işi yapın” demek çok şey olmuyor. Derneğin ekonomik koşullarının çok daha iyi olması beklenilirdi, düşünülür, isteniliyor. Öyle bir şey söz konusu olduğunda belki cüzi bir ücretle emeğinin karşılığını mutlaka karşılamayacaktır; ama belirli bir ücret belirleyerek bu işe editör tutulabilir, yaptırılabilir. Profesyonelce bunu yapmak, daha önceki yıllarda da konuşuldu. Sayın Bülent Yılmaz bu işi defalarca di-

le getirdi, yazdı. Kurumsallaşma açısından Yaşar Bey’in belirttiği gibi bir akademik dergide 20 yıl bir editörlüğün sürmesi; bu profesyonelce yürütülen bir iş, ücret karşılığı yapılan bir iş. Ama Türk Kütüphaneciliği’nin editörlüğü yine gönüllü olarak, insanların kendi mesailerinden, evlerinden, eşlerinden, çocuklarından zaman ayırarak yaptıkları bir iş olduğu için, gönüllülük olduğundan bu şekilde kaynaklanıyor. Yoksa mevcut durumda editörün dışarıdan tutulması olanaklı. Yani yeni dönemde Derneğin ekonomik koşulları ne olur? Şu anda buna karar vermek durumunda değiliz; ama iyi durumda olduğunda, Dernek buna kaynak sağlayabildiğinde editör dışarıdan bulunabilir.

Yaşar Beyin konuşması sırasında okuyucu değerlendirilmesiyle ilgili, okuyucunun saptanmasıyla ilgili birkaç bir şey söylemek isterim. 800 tane halk kütüphanesine Dergimiz gidiyor. Kütüphaneler Genel Müdürlüğü her yıl 800 dergiye abone oluyor; bu halk kütüphanelerine gönderiliyor. 120, 150 arasında yıllara göre değişik olarak şahıs ve kurum abonelerimiz var. Şahıs olarak kütüphanecilerin daha önceki yıllarda İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü öğrencileri abone olurlardı. Son yıllarda bu abonelik de kesildi. Şahıs abonemiz ne yazık ki, çok az. Ama ben şöyle değerlendiriyorum; acaba Türkiye genelinde çalışan kütüphanecileri düşündüğümüzde Ankara, İstanbul’u bir tarafa bırakırsanız halk kütüphanelerinde çalışan kütüphaneci sayısı 280 kişi görünüyor. Ancak bunun merkez teşkilatta en az 30 kişisi falan zannediyorum Ankara’da çalışan kütüphaneciler. Yine iyimser düşünüyorum, iyimser bakıyorum. Halk kütüphanesine ya da bir kurum kütüphanesine dergi gitmiş, abone olunmuşsa oranın kullanıcıları dergiyi okuyorlardır iyimserliğiyle o okunma durumunu da test etme şansımız ne yazık ki yok. Örneğin, İstanbul İl Halk Kütüphanesi Dergimize abone. İstanbul İ! Halk Kütüphanesine giden dergiyi oradan kaç kişi alıp da okuyor ve kaç kütüphaneci bu dergiden yararlanıyor; bunu ölçemiyoruz.

Bir de şu handikabımız var: Bu bir meslek dergisi, kütüphanecilikle ilgili bir mesleki dergi, bir yayın organı. Kütüphanecilerin dışında bu derginin okunmasını pek beklemiyoruz. Zaten kütüphanecilerimiz de yeterince okumuyor diye dertleniyoruz. Toplam kütüphaneci sayısına baktığımızda mezunlarımız işte, Meclis Kütüphanesi’nde bugün belki Ankara olarak şu anda Nafiz Bey’i gördüğüm için söylüyorum. 30 tane kütüphaneci varsa Meclis Kütüphanesi bir dergiye abone. Bu bir dergi, 30 kütüphaneci oradan yararlanıyordur düşüncesiyle bu okuyucuyla ilgili kısmı biraz daha geniş düşünmek gerektiğini düşünüyorum, zannediyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Başkanı- Buyurun Sayın Mesut Yalvaç.

Yrd.Doç.Dr. Mesut Yalvaç- Efendim, çok değerli konuşmacılarımıza çok teşekkür ediyorum. Ben çok bilgilendim. Yalnız birkaç sorun mu acaba var? Sorun da

varolan sorunu çok büyütme ya da abartmak gibi bir sorunumuz mu var?" diye düşündüm. Buna düşünmeme neden de American Library Association'un 2000 yılındaki Chicago'da yapılan yıllık toplantısına katılmışım ve de Amerika'daki kütüphanecilik dergilerinin editörlerinin toplantısına katılma şansım oldu sadece dinleyici olarak. Bizden farklı şeyleri söylemediler ve Amerika'nın kütüphanecilik konusunda gelmiş olduğu düzeyle karşılaştığımızda bizim kadar vahim görmediklerini de gördüm ya da öyle hissettim. Bu galiba kütüphanecilerin dünya üzerindeki ortak sorunu. Sorunu görmezlikten gelmek değil söylemek istediğim; ama çok kötü durumda olmadığımızı da düşünüyorum. Çünkü Derneğimizin ilk kuruluş yılına baktığımız zaman American Library Association'la karşılaştığımız zaman daha çocukluk evresi ya da yeni gençlik evresi belki diyebiliriz; bunu söylemek istedim. Yani sanıyorum çok fazla kötü bir tablo değil. Ama dikkate almamız gereken ciddi bir sorun diye düşünüyorum.

Editör bulma, yazı bulma, hakem bulma, okuyucu bulmayla ilgili sorunlar çok ciddi sorunlar, sonuna kadar katılıyorum. Ama burada galiba belli bir sorunun sonucu olan şeyler bunlar. O temel sorun da galiba profesyonellerin araştırma yazısı yazma ve değerlendirme, bilgi ve becerilerini edinme ya da edindirme sorunundan kaynaklanıyor. Yani bu ciddi bir sorunumuz. Akademisyenlerimizin ne kadar yazı yazdığını sorguladı Yaşar Bey. Çok doğru; ama bir de unutmayalım ki, akademisyenler yalnızca Türk Kütüphaneciliği'ni desteklemiyor. Türkiye'de ve dünyada başka yerlere de yazı yazıyorlar. Bilimsel bir yazının yazılma aşaması ve süreci yazının kapsamına göre belli bir zaman alıyor ve Türkiye'deki akademisyenlerin özellikle ikiye ayrıldığını görüyoruz üniversitelerde. Yani akademikler ve araştırmacılar olarak ikiye ayrılmıyor. Hem eğitim vermek zorunda, hem araştırma yapmak zorunda, hem de doktora ya da yüksek lisans tezlerini de yönetmek zorunda. Yani Türkiye'deki akademisyenlerin bu anlamda ciddi dezavantajları da bulunuyor üretkenlik konusunda diye düşünüyorum. Bu konuda mutlaka Yaşar Beyin, Selma Hanımın ve Oya Hanımın mutlaka söyleyeceği bir şey vardır. Acaba yanlış mı düşünüyorum, sorunu paylaşıyorum, çok önemli bir sorun, üzerine gitmeliyiz. Ama içinde bulunduğumuz koşulları da sistem yaklaşımı içinde, genel çerçeve içinde değerlendirdiğimizde ben hiç de kötü durumda olmadığımızı da düşünüyorum, iyimser de bakmak istiyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Başkanı- Sayın konuşmacılarımızdan cevap vermek isteyen var mı efendim?

Doç.Dr. Yaşar Tonta- Sayın Başkan izninizle ben bir-iki şey söylemek istiyorum.

Oturum Başkanı- Buyurun efendim.

Doç.Dr. Yaşar Tonta- Belki tablonun çok kötümser olduğu konusunda düşünceleriniz olabilir. Yani tablonun kötümser olmadığını ben de vurguladım. Ama bu sorunları göz ardı edeceğimiz anlamına gelmez. Sayın Yalvaç’ın dediklerine de katılıyorum. Yani başka yerlerde de bu insanlar yayınlıyor. Fakat gene de “başka yerlerde de yayınlıyoruz” diyerek bu işin içerisinden sıyrılabileceğimiz kanısında değilim; neden değilim? Geçen haftaydı sanıyorum, bölümümüzdeki Araştırma Görevlisi arkadaş Özgür Bey, TÜBA Bülteni’nin son sayısını bulmuş, getirdi. “Bak, senin ilgilenebileceğin şeyler var” dedi, yani ne kadar üretim yapılıyor konusunda. Bu çalışma da şuna dayanıyor: 1970-1999 arası Social Science Citation Index’te yayınlanan sosyal bilimlerle ilgili bütün dergilerin künyelerini veren bir yayın yapıldı Koç Üniversitesi araştırmacıları tarafından. Sanıyorum, bu senenin başında çıktı ya da geçen sene. Yani 30 yıllık bir çetele var.

Özgür’ün bana gösterdiği şeydi: Orada tablo var. Konularına göre hangi kolonlarda kaç tane Social Science Citation Index’te makale yayınlanmış ve kütüphanecilik ortalarında bir yerde.

İkinci kolonda verilen rakam 25, makale sayısı o. 30 yıl 25 Social Science Citation Index’te dizinlenen makale. Buna karşı da diyebilirsiniz ki, “ama Science Citation Index’te de dizinleniyor bizim yayınladığımız makaleler ya da Arts and Humanities Citation Index’te de” diyebilirsiniz, ben o kısmını görmedim. Fakat 30 yılda 25 tane yayın çok da böyle iyimser olmayı gerektirecek bir rakam değil, benim görüşüm.

İkincisi, rakamları gördünüz, toplam 40 kuruluştan yazı geliyor, 108 ayrı kişi yazı yazmış. Bugün kaç bin mezunumuz var? Birkaç bin var, değil mi, birkaç bin. Bunlar hakemli makaleler diye düşünerek katkıda bulunan kişi sayının aslında daha fazla olduğunu da gene iddia etmek mümkün. Ama sizin değindiğiniz sorun ortada. Yani araştırma yapmayla ilgili eksiklik; bunun daha geniş bir tabana yayılamamasıyla eksiklik burada sınıyor. Yoksa birkaç bin kişilik bir havuzdan sadece 108 kişi yazıyorsa o zaman burada bir sorun var demektir. Yani ne bileyim, çoğu arkadaşlarımız uzman olarak üniversite kütüphanelerinde de çalışıyor. Dolayısıyla, bu sayının çok az olduğunu düşünüyorum. Yani sadece akademisyenlerle ilgili bir sorun olarak değil, genelde bir sorun olarak görüyorum.

Son bir nokta da yabancı ülkelerdeki mesleki dergilerle ilgili elbette birçok derginin birçok sorunu var. Ama unutmayın ki, o ülkelerde en azından herhangi bir yayın yapıyorsanız bunun olabildiğince kendi kendini idame ettirmesi beklenir. Örneğin, bugün American Library Association’ın yayını dernek üyeliği içerisine gömülmüştür ve sanıyorum 50 bin civarında yere gidiyor. Aynı şekilde American Society for Information Science çok daha ciddi bir dergi. Yaklaşık 4 bin civarında abonesi var. Gene dernek üyelerine bedava gönderiliyor. Çok cüzi bir miktarda, yıllık Derneğe üyelik sanıyorum 120 Dolar falan... Fakat üye olmadan kütüphane olarak almaya kalktığımızda o derginin fiyatı 1 600 Dolar. Dolayısıyla da bu tür işlemlerde evet birtakım sübvans etmek gerekli; ama öte yandan sa-

dece başka yerden gelirlerin sırtına dayanarak dergi yürütmeyi onların da çok hoş karşılayabileceklerini ilanihaye düşünmüyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Başkanı- Buyurun.

Yrd.Doç.Dr. Oya Gürdal (Ankara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü)- Yazı azlığıyla ilgili ben de bir-iki şey söylemek istiyorum. İlki Yaşar Beye katılıyorum. Bu kadar mezunumuz var. Hiç değilse lisans üstü düzeyinde çalışma yapan meslektaşlarımızın yazı yazmaları gerekiyor. Ama bu yazıların görüş niteliğinde ya da izlenim niteliğinde değil de biraz araştırmaya dayalı, dergiyi ve dergi dışında konuyla ilgili yazıları okuyarak Türkçe ya da yabancı dilde biraz okuyarak bilgi üretmeleri gerekiyor, entelektüel çaba göstermeleri gerekiyor. Aslında bu sadece lisans üstü çalışma yapan arkadaşların yapması gereken bir iş de değil, hepimiz üniversite mezunuyuz. Ben üniversite mezunu olan, okuyan ve düşünen her insanın çok nitelikli, hatta kendi alanındaki, çalıştığı bilgi merkezindeki uygulamalarla ilgili yazılar üretebileceğine inanıyorum. Çok kötümser bir tablo değil ama iyi değil. Tabii ki veriler çok kötü değil ama daha iyi olabilecekken ve bu potansiyelin varolduğu görülebilirken niçin daha iyisi olmasın, niçin daha fazla yazı üretilmesin?

Akademisyenlerle ilgili olarak da, akademisyenlik dediğiniz gibi gerçekten içinde olmadan anlaşılabilir bir çalışma ortamı değil. Araştırma ve eğitim görünen yanları, görünmeyen pek çok yanı var, zorlukları var. Mesela, editörlük yapmak akademisyenin görevi değil aslında; üstelik pek çok zorlukları göğüsleyerek bu görevleri üstleniyorsunuz.

Fakat Yaşar Bey'in araştırma verilerine baktığımızda görülüyor ki, akademisyenler içinde de belli isimler yazı yazıyorlar ve bu sadece son 10-15 yıla ait verilerin değerlendirmesi. Diğer akademisyenlerimiz bilgi üretmiyor mu? Çok değerli akademisyenlerimiz var. Belki anlıyorum, yaşanan rutin işler ve yapılması gereken işlerin yoğunluğu düşünüldüğünde "kaliteli, iyi olsun, az olsun" kaygısını taşıyan akademisyenlerimiz de var. Ama yazı yazmak, bir anlamda sadece akademisyenlerin sorumluluğunda değil bütün meslektaşların sorumluluğu. Biraz da belki kızılacak ama okumamız, daha fazla okumamız gerekiyor, bilgi üretme konusunda biraz daha kendimizi zorlamamız, entellektüel/düşünsel çabalara ve çalışmalara yönelmemiz, uygulamalarımızı başka meslektaşlarımızla paylaşmak yönünde gerçekçi değerlendirmelere gitmemiz gerekiyor.

Teşekkür ederim.

Oturum Başkanı- Buyurun efendim, sorunuzu alalım.

Didar Bayır (Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi Başkanı)- Ben

öncelikle kendim ve şubem adına Sayın Genel Başkan Doğal Atılgan ve Sayın Editör Oya Gürdal şahıslarında bu sempozyuma katkısı geçen bütün arkadaşlarıma ve sayın konuşmacılara teşekkür etmek istiyorum.

Benim sorum Editörümüze olacak. Hakemleri belirlerken belli kriterleriniz var mı? Bunlar nelerdir, onları merak ediyorum.

İkincisi de Sayın Yaşar Tonta konuşmalarında zaten yazı üreten, dergiye yazı gönderen akademisyenler ağırlıklı bir grup var. Bu kişilerin gönderdikleri yazıları hakemler değerlendirirken ki, bu kişilerin yazı yazdıkları alanlar belli; nasıl objektif kalabiliyorlar?

Teşekkür ediyorum.

Yrd.Doç.Dr. Oya Gürdal- Hakemlere yazıları gönderirken Derginin iç kapağının arkasında gördüğünüz bir Yazı Değerlendirme Kurulu üyesi listemiz var. Öncelikle o liste göz önünde tutuluyor ve gelen makale hakemlere gönderilme kararı alındıktan sonra hangi konuda, hangi Yazı Değerlendirme Kurulu üyelerinin ilgili olduğu, temel kriter olarak bu alınıyor. Ama bazı hallerde öyle oluyor ki, bunu yaşayan Yazı Değerlendirme Kurulu üyesi değerli meslektaşlarımız bilirler, üst üste aynı konuda gelen makaleler olduğunda aynı insanlara makale göndermek zorunda kalıyorsunuz; hatta mesela, o sayıya aynı anda gönderilen iki yazı da o kişiyi ilgilendiriyor olabilir. O zaman başka konuyla doğrudan ilgili değil ama yakın olan bir başka hakeme gönderiyorsunuz, bunu aynı hakemi çok fazla yormamak için ya da o hakemden olumsuz yanıt aldığımız hallerde yapıyorsunuz; böyle durumlarda Yazı Değerlendirme Kurulu üyesi olmayan kişiler üzerinde de düşünmeniz kaçınılmaz oluyor. O zaman yeni isimler arıyorsunuz. Eğer listede yoksa ve liste gerçekten tıkanıyorsa; Yazı Değerlendirme Kurulu üyesi hakemlerimiz “ben kabul etmiyorum, edemem” diyebiliyor da; o zaman o liste dışından konuyla ilgili, özellikle akademisyenlerden destek istiyoruz. Ama temel kriterimiz makalenin konusuyla ilgili Yazı Değerlendirme Kurulu üyesi meslektaşlarımıza yönelik; tabii bunun için de biraz literatürü bilmek gerekiyor, kim, hangi konuda yazı yazıyor ya da uzman bilgisine sahip olmak gerekiyor.

Doç.Dr. Yaşar Tonta- Sayın Bayır, soru herhalde doğrudan bana değil; ama “nasıl nesnel kalabiliyorsunuz, değil mi?” öyle bir şeydi. Editör, tabii burada anahtar pozisyonda. Ama editör kapının dibinde durup isteyene açan, isteyene kapatan kişi değil, kapıya gelen kişilere yardımcı olan kişi. Bunu yaparken de olabildiğince kaliteden ödün vermemeye, bilimsel yöntemlerin dışına çıkılmamaya özen gösteren kişiler. Bu son derece önemli; çünkü araştırma yazıları çok nadirdir, böyle herhangi bir düzeltme geçirmeden yayımlanması. Hasbelkader birkaç hakemli farklı dergilerde yazısı çıkmış birisi olarak en azından benim başıma şimdiye kadar gelmedi. Dolayısıyla, burada her ne kadar sanki kapıyı tutan kişi gibi gözüküyorsa da yeri geliyor, editör yazarın -bunda çok samimiyim- makale-

yi hazırlamak için harcadığı zamandan daha fazla zaman harcayabiliyor.

Dolayısıyla da burada editöre düşen görev “eğer bundan bir şey çıkabilir” diye düşünüyorsa ve yazar da bu konuda gayret edip yardımcı olmaya çalışıyorsa öncelikle bunu iki ya da daha fazla kişiye göndermek. Bunu yaparken elbette şu değil: “Yahu eş dosta gönderelim de çabuk olsun” biçiminde değil. Aksine farklı hakemlerden gelebilecek farklı eleştiriler o yazıyı daha iyileştirecektir. Her ne kadar yazıyı yazan kişi olarak işin uzaması bazen canınızı sıkabiliyorsa da; çünkü şöyle düşünün: Özellikle körleme yönteminin uygulandığı bir şeydi. Dergiye Didar Bayır yazı göndermiş, tutmuş Oya Hanım da bana göndermiş, “yahu şunu bir oku, bakalım ne var?” Didar Bayır makaleyi değerlendirirken adını bile bilmediğim bir kişi, değil mi? Adını bile bilmediğin bir kişiye hakem olarak yardımcı olmaya çalışıyorsun. Editör de hakemin yardımcı olabileceğini düşünerek size gönderiyor. Yoksa işini kolaylaştırmak açısından değil. Hani, evet bir giriş kapısı tutma olayı var; ama olabildiğince içeriği iyileştirmek burada amaç. Dolayısıyla da editör olan kişinin aklında nesnel olup olmamak zaten -en azından kendim için konuşabilirim- bir antitezini düşünme olayı söz konusu değil. Yani ben bu yazıyı kimlere gönderirsem yazı orada yayınlanmayı hak etmediği halde yayınlanır diye de editör düşünmez, düşünmemesi lazım. Çünkü zaman geliyor, 4-5 ayrı kişiden görüş aldığınız oluyor. Editörün önemli görevlerinden bir tanesi de hakemlerin ne dediğini anlamak; dolayısıyla da hakemlerin söylediklerinden hangileri görmezden gelinebilir, hangileri gelinemez? Bunlara bakmak.

Bunu derken hakemleri amiyane tabirle takmayabilirsiniz demek istemiyorum; ama bazen de hakemlerle ilgili sorunlarda değinmeyi unuttum, “ben olsaydım bu makaleyi böyle yazardım” türü hakem raporları geliyor size. Hayır, hakemin görevi o değil. O makaleyi sen yazmadın. Dolayısıyla da makul olan eleştiriler getirmek durumundasınız. Elbette bir başkası yazsaydı o da o makaleyi farklı yazardı ya da hakemin gönderdiği bir makaleyi bir başka hakem farklı yazardı. Bu konularda da henüz tam bir oturmuşluk yok. Dolayısıyla, editörün bu dengeleri de gözetmesi lazım. Çünkü editör eline gelen yazıyı ancak hakemlere gönderilmeye değer bulursa gönderir. Değilse önce o aşamaya gelmesi için gerekli ilişkileri kurar, yazarlar. Mesela, der ki ilginç bir yazı; ama bunu hakemli bölümde yayımlamak yerine, istiyorsan görüşler kısmında yayımlayalım.” Yazarın kendi düşüncesidir; çünkü o aşamada siz editör olarak ağırlığınızı koyuyorsunuz. Yani orada sadece bir yönlendirme mekanizması değil editör, çok önemli bir işlevi var. Ama bunu yaparken dediğim gibi işin doğası gereği nesnel düşünmesi gereken bir kişi diye düşünüyorum.

Bu tür şeylerde hata olmaz mı? Elbette olur. Bir başka konuşmada sanıyorum değinmiştim. Çünkü hakemler, editörler bazı yazıları elbette kaçıracaklar. Yani yüzde yüz bu hatasız bir şey değil. O üç hakeme gitseydi belki yayımlanacak yazı şu üç hakeme gittiğinde yayımlanmayabilir de. Ama bundan daha iyi bir sistem yok. Yani bilimsel araştırmayla ilgili hakemli dergicilikten, körleme metot-

tan daha iyi bir yöntem yok. Dalga geçmek için bazen söylerler, beyin cerrahisinde işte bir vatandaş oturmuş, araştırma yapmış, daha önce o dergide yayımlanan makalelerin başlıklarını değiştirip düzenini değiştirip tekrar göndermiş. O yeniden gönderilen; ama eskiden dergide yayımlanan makalelerin büyük bir kısmı hakemler tarafından tekrar kabul edilebilir, yayımlanabilir görmüş. Artık bu da editörler ve hakemler hakkında ne söylüyor? Siz karar verin.

Teşekkür ederim.

Oturum Başkanı- Efendim, gerçekten de hem hakem hem de yazar olarak pek çok güçlükle karşılaşılıyor. Örneğin, yazar olarak bir cümleyi niçin öyle kullandığınızı açıklayan bir sayfa yazdığımı hatırlıyorum, sayın editörler de hatırlarlar.

Buyurun efendim.

Erol Yılmaz (Yüksek Öğretim Kuru’mu Tez Dokümantasyon Merkezi)- Üç yıldır Yayın Kurulu Üyesi olarak görev yapıyorum. Dergimizin 50. yıla gelmiş olması ne kadar gurur verici ve övünülecek bir durum. Doğrudan bir soru değil aslında, bir katkı belki. Aynı zamanda da üzerinde çok düşünmemiz gereken, her ne kadar iyimser yaklaşıma çalışsak da üzerinde çok düşünmemiz gereken kimi sorunlarla birlikte bu yaşa geldiğini görüyoruz. Yaşar Beyin söylediği ve özellikle okuyucu sorunu bazında odaklayarak “bu soruların cevabını ben de bilmiyorum” dediği konuya değinmek istiyorum.

Hakemlik konusunda olsun, yazarlar konusunda olsun, sadece akademisyenlere yüklemenin çok da doğru olmadığına inanıyorum. Çünkü Yaşar Bey de değindiler. Binlerce mezunu olan bir meslek ve bu dergi doğrudan o binlerce kişiye hitap ediyor. Oysa ne yazık ki kişisel aboneliklerde bu çok somut bir şekilde ortaya çıkıyor. Son derece düşük, binlerce mezuna rağmen son derece düşük abonelikler söz konusu ve Kütüphaneler Genel Müdürlüğü’nün aboneliği kesmesi durumunda koskoca bir acaba sorusunun yayımlanabilirlik konusunda ortaya çıkacağı bir durum söz konusu. Genel olarak birçok oturumlarda böyle oturup konuştuğumuzda ya da yazın ortamında literatüre baktığımızda hemen her sorunda; ama hemen her sorunda o binlerce kişilik kitleye rağmen, aslında çok büyük bir takım, değişik özelliklere sahip. Topun doğrudan derneğe ya da bölümlere ya da akademisyenlere atıldığını görüyoruz. Galiba Yaşar Bey’in adını koyamadığı sorun biraz bizde insan sorunu olarak, profesyonel sorun olarak ortaya çıkıyor. Dolayısıyla, o profesyonellerden biri de ben olduğum için iğneyi kendime de batırıyorum.

Çok somut bir örnek verelim, belki ortamdaki kişilerin özelliklerini de dikkate alarak; burada şubelerden gelmiş arkadaşlarımız var. Birçoğu, belki hepsi halk kütüphanelerinde çalışıyorlar. Oysa şimdi birçok ortamda tartıştığımızda halk kütüphaneleri, “Dernek bizim için ne yaptı? Özlük haklarımızın gelişmesi konusunda ne yaptı?” gibi çok net şeyler söyleniliyor, birçok yönüyle çok haklılar. Ama

ben üç senedir Yayın Kurulu üyesiyim, 1988'de bu mesleğin okuluna girdiğimde Dergiyi eski sayılarıyla birlikte almaya başladım. Orada olsun, özellikle yakın zamanda halk kütüphaneleriyle ilgili meslek, akademik anlamda çok somut isim de verebilirim, Bülent Yılmaz dışında bu işi yapan kişilerin, bizzat profesyonel olarak uygulayan kişilerin hiçbir bilimsel yazısına denk gelmedik.

Bu büyük kitlenin içindeki insanlar, yani profesyonel olarak akademi dışında bu işi yapan insanlar eğer biraz daha gayretli olurlarsa okuyucu sorunu çözülecek. Biliyoruz ki, okuyucu sorunu Türkiye'de birçok alanda var. Yani okuma alışkanlığı olmayan bir toplumuz; ama biz bugün burada bir sorunu çözmeye çalışıyoruz ve Dergimizi nice 50 yıllara daha iyi, daha kaliteli, belki Türkiye'de övünüyoruz, dünyada da çok daha rahat övünebileceğimiz, alınımız açık bir şekilde birçok platforma çıkabileceğimiz bir düzeye getirmek istiyorsak; elimizde yüzlerce oyuncu varken, binlerce oyuncu varken biz sadece 30-40 civarındaki akademisyenden ya da uygulamadaki yine belki o kadar kişi içerisinde seçerek sahaya sürüyoruz. Dolayısıyla da çıktığımız ligde başarılı kalmamız, başarı kazanmamız çok zor.

Eğer biz okuyucu sorununu halledebilirsek ki, Doğan Hocam çok iyimser bir yaklaşımda. İşte 850 tane kütüphaneye gidiyorsa bu kişiler "hazır dergi geliyor, burada okuyorum" demeli. Ama bunun çok acı bir yanıtı Sayın Oya Gürdal'ın verdiği rakam. Bizim birlikte çalıştığımız ilk dönemde yaptığımız bir uygulama, 850 tane kütüphaneye gidiyor, bireysel abonelikler de var. Ama bu dergi gerçekten mükemmel bir dergi mi ki, "bu dergiyi değerlendirin" denildiğinde sadece iki tane yanıt geldi.

Eleştirmeye kalktığımızda birçok şeyi eleştiriyoruz. Oysa sadece iki tane yanıt geliyor ve "lütfen söyleyin de biz kendimizi düzeltelim" dediğimizde de netice alamıyorsunuz. Eğer okuyucu sorununu çözebilirsek, yani bu binlerce kişi elini taşın altına koyabilirse okuyucu sorununu hallettiğimiz gibi halk kütüphaneleriyle ilgili bilimsel çalışmalar da yapılabilir. Bizler iyi-kötü, bölümlerimizde değişik düzeylerde de olsa araştırma yöntemleri dersi alıyoruz ve kendimizi de geliştirmek durumunda olduğumuz, iki sene önceki bilgilerle bile ayakta kalamayacağımız bir meslekten bahsediyoruz. Okuyucu sorunu halledildiğinde yazar sorunu halledilecek, yazar sorunu halledildiğinde belli alanlarda uzmanlaşmalar olacağı için belki hakem sorunu, hatta editör sorunu çözülecek.

Editör, genel başkan yardımcısı oluyor, niçin oluyor? Şimdi bir seçime gidiyoruz ve bizim meslek büyüklerimiz, hocalarımız, profesörler Sayın Editörümüz şahsında bizlere şunu söylediler: "Lütfen bırakmayın, yani dergi bu düzeye geldi, siz yayın kurulu olarak bunu bırakmayın." Ama bu zaten amatörcü götürülen bir şey. Tamamen özel hayatımızdan ve kendi bilimsel çalışmalarımızdan tavizler vererek bu işi götürüyorsunuz. Bırakmaya karar verildiğinde de yeni isimler aramak durumunda kaldığınızda inanın bu işi mükemmel yapacağına inandığımız birkaç kişiden bile olumsuz cevap aldık. Doğrudan kişileri hedef almıyorum; bu-

nu bir sorunu ortaya koyma adına söylüyorum.

Belli alanda uzmanlaşma olduğunda hakem sorunu da çözülecek. Akademide görev yapmasa bile doğrudan yazılar çok rahat gönderilebilecek, çok ilgili kişilere gönderilebilecek ve giderek belki gerçekten bir editör sorunu bile çözülecek. O nedenle, burada özellikle Yaşar Bey'in verdiği verileri, rakamları ve Oya Hanım'ın o iki rakamıyla somutlaşan verisini biraz daha, hatta biraz mahcup bir şekilde düşünmemiz, değerlendirmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Başkanı- Teşekkür ederiz.

Başka soru var mı efendim? Sayın Selma Aslan'ın söylemek istediği bir-iki husus vardı, mikrofonu kendisine devrediyorum.

Selma Aslan (İngiliz Kültür Heyeti Kütüphanesi)- Teşekkür ederim.

Saniyorum ki, bütün bu tartışmalarda bizim gözardı ettiğimiz çok önemli bir nokta var. Kim, neyi, niçin okur? Bizim sunduğumuz ürün kime uygun? Öğrencilik yıllarımı düşünüyorum. Kütüphanecilik, ders kitabı olmayan bir bölümdü, tahmin ediyorum hâlâ öyle. Uzun uzun okuma listeleri verilirdi ve ben sınavda Berin Hocamı şaşırtmıştım, listedeki tüm makaleleri okumuştum. Bizim ana kaynağımız Türk Kütüphaneciliği dergisiydi. Özellikle dil bilmeyen arkadaşlarımızın literatür olarak bakabileceği kaynak -o zamanlar kitap sayısı çok çok daha azdı, tabii şimdi nispeten zenginleşti- Türk Kütüphaneciliği'ydi. Öğrenciler nerede okuyacak; gidecek bir kütüphanede okuyacak. Muhtemelen ben o dönemde Milli Kütüphane'ye giderdim, arkadaşlar da bugün herhalde aynı şeyi yapıyorlardır ya da Adnan Ötügen'e giderdik, gerçi o şu anda herhalde onarımda, kapalı. Ama okuyucu kitlesi içinde öğrencilerin gözardı edilmesi beni burada bugün şaşırttı ve esas onların ihtiyacını karşılıyordu diye düşünüyorum ve bu dergiyi güncel yayınlandığında fırından çıkmış taze ekmek gibi "ne var, ne yok" diye bakacağınız bir şey değil de mesleğimize bilimsel katkıların bir birikiminin hazinesi olarak görmek gerek ve böyle bir yaklaşım daha sağlıklı olur diye düşünüyorum.

O bakımdan "Türk Kütüphaneciliği dergisinin şu kadar abonesi var, güncel olarak şu kadar kişi okuyor, okumuyor" bana çok büyük bir sorun gibi gelmiyor. Eğer bugünün öğrencisi bizim dün okuduğumuz gibi okumuyorsa o zaman üzülürüm. Bilmiyorum, onun yanıtını almak istiyorum. O zaman öğrencilerin bilgi kaynağı ne? Yani kitaplar mı artık ağırlıklı olarak okunuyor; onu bilmek isterim. Eğer bu konuda yanılıyorsam da yine de Türk Kütüphaneciliği için, Sayın Mesut Yalvaç'a katılırım, çok da kötümser olmamız gerekir. 50 yıldır varlığını sürdürmesi, başarısının kendi başına bir kanıtıdır. Ama mutlaka bir şeyi bir noktadan daha ileri bir noktaya götürmek için üzerinde tartışmak gerekiyor.

"Daha iyi nasıl yapabiliriz?" konusuna bakmak gerekir. O açıdan baktığımda kendi sorumluluğunu taşıdığım dönemde de ikilemler yaşadık. Mesela, benim

sunduğum kısa bildiride dikkat ederseniz akademik yazılara hiç değinmedim. Çünkü Derneğin aynı zamanda bir iletişim organı bu ve de bunun 800-850 tane-si halk kütüphanelerine gidiyor. Şimdi gerçekçi olalım, yardımcı doçentseniz doçent olmak, doçentseniz profesör olmak için belli sayıda yazı yayınlamış olmanız gerek, araştırma yapıyor olmanız gerek. Bunları da bir yerde yayınlayacaksınız ve çok spesifik alanlarda çalışıyorsunuz.

Sizin bu makalenizi halk kütüphanesinde çalışan bir arkadaş okusa da kendisine ne kadar yararı olacak, bundan ne kadarını alabileceği? Okumayabilir, ilgisi-ni çekmeyebilir, bu çok doğal. Eğer bu 850 kütüphaneye gidiyorsa; bu dergiye onlara da hitap edebilecek ne koyabiliriz? Ama gönüllü çalışma ortamında bun-ları planlı olarak derginin içeriğini oluşturma olanağını bulamıyorsanız. Paranız yok ki, sipariş verip “Arkadaşım, bana şu konuda şöyle bir yazı yaz” diyesiniz, o sıkıntınız var. Ne gelirse onu yayınlıyorsunuz, o zaman da ancak bu kadar olabi-liyor. Sanıyorum tüm yazı işleri sorumluluğu yapmış olan arkadaşlarım, benim 3 aylık dönemde, çok kısa sürdü, onlar bu işi çok daha uzun yıllar götürdüler, aynı sıkıntıları çektiler. Bir ürün üretiyorsanız, önce o ürünü satın alan kişinin nabzı-nı tutmanız gerekir. Ama Türk Kütüphaneciliği bu amatör yapıyla bunu gerçek-leştiremiyor. Bunun çözümünü nasıl bulabiliriz? Belki biraz ona kafa yormamız lazım.

Amatör ortamla da belki Erol arkadaşımızın söylediği gibi başarılı bir kütüp-hanecinin başarılarını oraya aktarması ki, aynı şeyi düşünememiş olan bir başka kütüphaneci örnek alsın, yararlansın veya bir sorunun ortaya atılması ki, belki bi-rileri soruna çözüm önerisi getirir. İletişim ortamı olarak biraz daha canlandırılabilirse hakemli olmayan yazılar bölümü, halk kütüphanelerine gittiğinde de ben onu da merak ederim. Yani oradaki arkadaşlarımız var herhalde, Genel Kurul’a gelenler, açıp bakıyorlar mı, hangi bölümü okuyorlar, ne görmek istiyorlar? Ben-ce biraz o konuyu deşmek lazım.

Çok teşekkür ederim.

Oturum Başkanı- Buyurun.

Yrd.Doç.Dr. Oya Gürdal- Selma Hanım’ın kimi sorularına belki yanıt olur düşüncesiyle bugünkü verileri sunmak istiyorum. Öğrenciler dergiye okuyorlar. Çünkü 800 abonelik dışında, şu anda 125 kurum ve kişi düzeyinde aboneliğimiz var. Bunların büyük çoğunluğunu, sayı veremeyeceğim; ama üniversite kütüphaneleri oluşturuyor. Onun dışında kalan kişi aboneliğini düşünürseniz, neredeyse akademisyenler dışında tamamı öğrenci; 10’a yakın sanıyorum öğrenci Dergiye abone; bunun dışında öğrencilerimiz Derneğin kütüphanesinden yararlanmak için yine Türk Kütüphanecileri Derneği’ni en çok ziyaret eden grup. Yani meslektaşlar ve akademisyenlerle öğrenciler karşılaştırıldığında öğrenciler aslında çok iyi durumdadalar.

Diğeri de bir derginin okunabilirliğini sağlamak ve sayıyı artırmak için okurun nabzını tutmak gerektiği önerisi. Fakat biraz önce bir araştırmadan söz ettim. İşte bu nabzı tutmak için bir araştırma yapıyorsunuz ve yanıt alamıyorsunuz ve o araştırmada dediğiniz gibi en çok hangi bölümün okunduğu sorusu vardı. Sırasıyla ilk önce “hangi bölüme bakarsınız ve dergiyi hangi sırayla izlersiniz? Fiziksel görünümü beğeniyor musunuz? İçeriği beğeniyor musunuz? İçerikte işlenen konular sizin için yeterli mi? Hangi konulara yönelmesini istersiniz?” gibi sorular vardı ve küçücük bir sayfaydı. Yanıtlanması çok zaman alacak ve yoracak bir çalışma değildi.

Ne akademisyen, ne öğrenci, ne de uygulamada çalışan koca grup içerisinden yanıt alamadık; onun için de ne yazık ki nabız tutamadık. Sanıyorum başka yolları aramak gerekiyor.

Oturum Başkanı- Teşekkürler.
Buyurun efendim.

Ahmet Karataş (Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Kütüphanesi)- Ben Yaşar Bey’in editör bulma sorununda söyledikleriyle okuyucu bulma sorununun aşağı yukarı birbiriyle çok ilgili olduğunu düşünüyorum. Bir yayını yöneten editörün genel yayın yönetmeni gibi olması gerektiğini; ancak bunun da bir özverinin ötesinde bir profesyonellelikle gerçekleştirebileceğini düşünüyorum. Editör aynı zamanda Türkiye’nin mesleki ve diğer sorunlarının nabzını hissedebilen, tutan, örneğin Bilişim Yasası gündemdeyken bilişimle ilgili bir konuyu, yazıyı ısmarlayabileceği kişileri düşünen, ne gündemdeyse, ne gerekiyorsa onu bir profesyonel gibi, bir genel yayın yönetmeni gibi olursa okuyucu sorununun da biraz giderilebileceğini düşünüyorum. Çünkü bu Dergiyi hasbelkader izleyen birisi olarak Dergiyi elime aldığım zaman benimle örtüşen, benim o makaleyi okumamı gerektiren birkaç makale ya da konu bulabiliyorum. Ben bir meslek adamı olarak bile hepsini okuma gereği duymuyorum. Belki bu konu çeşitliliği geliştirilebilir; ama özveriyle bunun yapılacağı konusunda net fikirlerim yok. Dergi eğer para kazandırıyor, derginin eğer bir misyonu varsa, dergi eğer bir şeyi daha profesyonel bir yaklaşımla yönetilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Başkanı- Buyurun Fuat Bey.

Ali Fuat Kartal- Sayın Genel Müdürümüz burada, madem en büyük alıcımız o, Dergi hakkında ne düşünüyor? Onu merak ediyorum, kendisinden rica edeyim. En büyük patron herhalde bir şeyler söyler.

Gökçin Yalçın (Kütüphaneler Genel Müdürü)- Öncelikle hepimize merhaba.

Üç gündür Çorum'da kütüphaneleri inceleme durumunda olduğum için dünkü açılışa da katılamadım. Özür diliyorum, bir telgraf çekmek durumunda kaldım. Bir kere biz Dergiyi niçin alıyoruz?

1. Derneğimizi maddi olarak desteklemek. Bunlar sıraya konulabilir, ben sıralı olarak söyleyebilirim. Maddi açıdan desteklemek.

2. Kütüphanelerde çalışan arkadaşlarımızın gelişmelerden haberdar olmasına katkıda bulunmak.

Derginin içeriğini eleştirmek konusunda kendimi pek yetkili görmüyorum; ama her halükârda bunu eline alacak bir kütüphanecinin onun bir yerinden yararlanacağını düşünüyorum. Mutlaka içerikli, nitelikli bir dergi. Ancak kütüphanenin kullanıcılarının ya da okuyucularının da belki çok özel ilgileri olan bazı kişiler varsa onların da yararlanacağını düşünüyoruz. Ama görüyorum ki, akademisyenler de Dergiyi okumuyorlar, büyük ölçüde izlemiyorlar. Yanlıştam beni düzeltin. Çünkü Oya Hanım'ın söylediği Derginin sonuna eklenen o anketimsi bilgileri herhalde yanıtlamaları gerekirdi. Bu okumamalarından kaynaklanmayabilir. Ama hiçbir yanıt gelmemişse de ben öyle bir kanı ediniyorum veya ihmalkârlık diyorum. Yani cevaplamak konusunda bizim hep ihmalkârlığımız vardır. Ben okumadığı kanısını daha ağırlıklı olarak taşıyorum, ihmalkârlıktan daha çok taşıyorum. Ama her halükârda bir emek veriliyor. Editörü o olabilir, bu olabilir; bunlar bizi ilgilendirmiyor tabii Kütüphaneler Genel Müdürlüğü olarak; bu Derneğin karar vereceği şeyler. Ama her halükârda ben kütüphaneci arkadaşlarımızın, kütüphanelerde çalışan arkadaşlarımızın yeni bilgileri, gelişmeleri bu kanalla edinebileceklerini düşünüyorum. Okuyorlardı diye de düşünmek istiyorum. Yani bu dergiler oraya geliyorsa; çünkü bizim en yüksek sayıda abone olduğumuz dergidir Türk Kütüphaneciliği meslek dergisi olarak. Kendilerine de soralım, okumuyorlar mı, okuyorlar mı? Onlardan da edinelim, bilgi alalım. Ama benim gönlüm onların okuyor olmasını istiyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Başkanı- Teşekkür ederiz efendim.

Buyurun.

Ayşe Savgun (Antalya İl Halk Kütüphanesi Müdürü)- Tabii ki mesleki dergimizin okunması bizler için çok önemli. Bizler idareci olarak Dergi elimize geldiğinde her tarafını okuyoruz. Ancak elimize geç ulaştığı zamanlar oluyor. O nedenle, cevaplanmamış olabilir veya maddi imkânsızlıklar yüzünden cevaplanmamış olabiliyor. İçeriğine gelince; biz Sayın Aslan Hanımın dediği gibi kendi mesleğimizle ve kendi birimlerimizle ilgili haberleri daha çok ilgiyle okuyoruz. Diğer akademisyenler için yayınlanmış makaleleri ondan sonra okuyoruz. Ama süreli yayınlar bölümünde okuyucularımız mutlaka bu dergilerden yararlanıyorlar. Sayın Genel Müdürümüzün de, sizlerin de bu konuda endişesi olmasın. Gelen sü-

reli yayınlar mutlaka il halk kütüphanelerinde okunuyor.

Teşekkür ederim.

Oturum Başkanı- Teşekkür ederiz.

Buyurun.

Efendim, başka soru var mıydı acaba?

Erol Yılmaz- Ben çok küçük bir katkıda bulunacağım. Yıllar önceki bir oturumda buradaki çok da kalabalık oturumda bir arkadaşımız Dernek şahsında, biraz Dergiyi de eleştirerek şöyle doğrudan bir suçlama yapmıştı: “Bu dergi akademisyenlerin akademik olarak yükselmeleri için yazılarını gönderdiği ve orada yayınlanan bir dergidir diye kendisi uygulamanın içinde olan bir arkadaştı. Oldukça da deneyimli bir arkadaşımız, çalıştığı kurumu söylemeyeyim. Ben üç yıldır Yayın Kurulu üyesiyim, o arkadaşımızdan okuyucu mektubu ya da serbest yazılar şeklinde hiçbir yazı gelmedi. Selma Hanım çok güzel söyledi. Pazarı tanımazsanız sunduğunuz ürünün karşılığını almanız biraz mucizelere kalır. Ama Oya Hanım da, sevgili Editörüm de ona çok güzel bir katkıda bulundu. “Biz pazarı tanımaya çalıştık; ama pazardaki müşteri rolünü bilmiyor, belki farkında değil”.

Bakın bizim en geniş örgütümüz, bu meslekteki en geniş örgütümüz bu. Halk kütüphanelerindeki arkadaşlar kendilerini geliştirmek adına bundan yararlanıp bilimsel makale gönderebilirler; ama en azından bu geliştirme aşamasında ya da doğrudan hemen böyle bir şey olması şart değil. Selma Hanımın söylediği gibi mesleki deneyimlerini aktarabilecekleri, sorunları ortaya atıp üzerinde beyin fırtınası yapılabilecek bir platform olarak belki değerlendirilebilir. Serbest yazılar olarak olsun, okuyucu mektupları olarak olsun. Yine söylüyorum, 3 yıldır doğrudan mutfakta olduğum için söylüyorum. Hidayet Oktay ve İsmail Akman dışından bir üçüncü kişi halk kütüphanesinden yazı gönderse de dışımı kırsam. (Gülüşmeler)

Teşekkür ederim.

Oturum Başkanı- Buyurun efendim.

Yrd.Doç.Dr. Mesut Yalvaç- Pazara çok fazla yüklenildi, pazarı koruyacak bir şey söylemek istiyorum. Yani sessiz çoğunluğun sesini duyurmam gerekiyor galiba.

Efendim, pazar nazlıdır. Pazar, eline, yanına gitmeyi de gerektirebilir. Arkadaşlarımız çok gayretle anket yaptı ve bir girişimde bulundular, şimdiye kadar yapılmamış bir girişimde bulundular. Ancak demek ki, bu girişim bizim pazarıımıza uygun bir girişim olamadı. Sonunda biz pazardan bilgi almak istiyorsak anket yöntemini, tekniğini değil de herhalde teke tek görüşme, toplantılar yoluyla görüşme tekniğini de kullanmak durumundayız.

800 kütüphaneye belki hepimiz gidemeyiz; ama bir kişi görevlendirilebilir ya da toplantılar olduğu zaman bir stand açıp o görevli kişi tek tek o gelenlere “ne düşünüyorsunuz?” diye sorabilir. Nazlı pazarı belki harekete geçirebilme şansına sahip olabiliriz; bu toplantı da onun bir örneği ve yine Derneğimiz düşündü. Yani başka yolu araştırdığı da görülüyor. Yani şu andaki konuşma bu pazarı anlamak, tanımakla ilgili. Anket dışında bir başka yöntemi de, tekniği de deniyor yine Derneğimiz. Ama galiba başka bir şeyi daha denememiz gerekiyor. Toplantılarla da olmuyor, teke tek görüşme. E-mail atmak değil, o e-maillere yanıt da aynı şekilde verilmiyor. Kişiyile randevu alıp oturup her şeyi konuşmak belki.

Teşekkür ediyorum.

Oturum Başkanı- Buyurun Sayın Yılmaz.

Doç.Dr. Bülent Yılmaz- Sorunu belki başka bir zemine kaydırmak gibi görünecek; ama ben Derginin bu okunmama sorununun Derginin yapısından kaynaklandığını açıkçası düşünmüyorum. Bu belki bir göstergedir. Yani Derginin okunmaması bir göstergedir ve bir sonuçtur ve bunun şunun sonucu olduğunu düşünüyorum: Bizim meslek olarak, meslektaşlar olarak mesleki kimliğimizi, mesleki kişiliğimizi bir topluluk olarak yeterince oluşturamadığımızı düşünüyorum. Mesleki kimliğini ve kişiliğini yeterince oluşturamamış, yeterince bulamamış ve bunu oluşturma ve geliştirme kaygısı taşımayan bir grubun, bu kendimize bir özeleştirmedir, bunu taşımayan bir grubun bu dergiyi okuyacağını düşünmek çok doğru gelmiyor. Çünkü bu kimliği ve kişiliği bulmanın bir aracıdır Dergi, sadece bir aracıdır; ama önemli bir aracıdır. Dolayısıyla, bu dergiyi okumuyorsak aslında bu bizim mesleki kimliğimizi yeterince oluşturamadığımızı da gösteriyor. Dolayısıyla, sorunu biraz daha geniş çerçevede, belki daha farklı, biraz daha geniş perspektifte tartışmak gerekir ve bu da mesleki algılamamızın, mesleki kavrayışımızın yetersizlikleri üzerinde düşünmeye itecektir. Sanıyorum Derginin okunma sorunu da bunun bir parçasıdır.

Teşekkür ederim.

Oturum Başkanı- Biz de teşekkür ediyoruz.

Buyurun efendim.

Doç.Dr. Yaşar Tonta- Teşekkür ederim.

Bu okur konusuyla ilgili olarak bir-iki hususu eklemek istiyorum. Hakemli olma aşamasında da derginin esas seslenmesi gereken kitleye seslenemeyeceği, dolayısıyla bu konuda güçlükler çıkabileceği biçiminde görüşmeler oldu. Ancak bu aşamada hemen yapılan şeylerden birisi Dergiyi ikiye ayırıp aslında görüş, okuyucu mektupları, serbest yazı, ne dersiniz deyin, onunla ilgili daha fazla katkı sağlamak üzere dergi de tıpkı son yapılanlarda olduğu gibi bir anket değil; ama

“bize haber yazın, şu yazın, bu yazın” diye formlar üretildi ve dergiyle birlikte gönderildi. Biz de ondan bir şey almadık. Ben bu konuda Sayın Yalvaç’a katılıyorum. Yani yolu bu değil; cevap vermeyenlerden biri de ben olduğuma göre. Çünkü işin içerisine çok başka dinamikler giriyor. Size gelen bir elektronik postayı cevaplamak ya da bir mektubu cevaplamak söz konusu oldu mu; o ayrı. Ama o çaba da pek ileriye gitmedi. Yani daha fazla diyelim ki, müşterilerimize yönelik bir şey yayınlama konusunda pek katkı almadık.

Bir diğer nokta da akademisyenlerin kendi çalıp kendi oynadığı biçiminde bir izlenim oluşturmaları. Bir defa beni en fazla rahatsız eden konulardan bir tanesi buydu daha önce. Yani vatandaş ne bileyim Konya Ermenek’te konuşma yapmış; ama akademik değerlendirmeye gelince makale diye geçiyor; ne demiş? “Bla bla bla” bir şey yok. Böyle bir şey olamaz. Ben akademik olarak böyle bir sistemde değerlendirilmek istemiyorum. Dolayısıyla da editörlük sırasında hakemli olup olmama söz konusu olduğunda ilk akla gelen şeylerden bir tanesi buydu. Yani sarpı samanı bir ayıralım bakalım.

Hani kalite demek, kuşkusuz beraberinde aynı zamanda bunu başkalarının gözetimine açmak demek; sadece ahbap-çavuş ilişkisi değil. Sadece Kütüphane Haftası açılışında yaptığım konuşmanın bu işin içerisine girmesi değil; bunların zaten girmemesi lazım. Zaten o güdüyle böyle bir yola gidildi. Ama şu da bir gerçek. Başka kişiler tarafından yazılmaması nedeniyle böyle bir izlenim doğuyor. Yani sanki akademisyenler bunu sadece yükselmek amacıyla kullanıyor. Kuşkusuz bunun içinde bu da var; ama buradaki akademisyenler bir düşünsünler. Yani Türk Kütüphaneciliği dışında yerli ya da yabancı başka nerelerde yayımladılar. Dolayısıyla, bunlara verebilecek cevapları var. Yani bu yelpazeyi genişletemediğimiz için böyle bir izlenim doğuyor. Yüzde yüz doğru değil kuşkusuz. Çünkü bir şekilde başka yayınlayacağı yeri olmayan akademisyenler de olabilir. Türk Kütüphaneciliği onlar için tek araç da olabilir. Ben buna çok inanmak istemiyorum, bel bağlamıyorum; ama iki tane dergi var. Onlar da senede taş çatlasa el-ayak parmakları kadar makale yayımlıyor, belki o kadar da yayımlamıyor. Onun için tekrar şeye gitmek lazım. Yani sadece akademisyenlerin mi böyle bir değerlendirilmeye tabi tutulması gerekenler.

Hepimiz profesyonel kütüphaneciler olarak uzman olmak istiyoruz. Yurtdışında uzman demek profesörle aynı kişi demek; dolayısıyla, o kişilerin de profesyonel kütüphaneci olarak yayın yapması lazım. Soruyorum varsa eğer içimizde profesyonel kütüphaneci; bizde böyle bir şey var mı? Şimdiye kadar sırf uzmanlığınızın gerektirdiği bir gereklilik olması nedeniyle eliniz kaleme gitti mi? “Sizden istenilmiyor” diyebilirsiniz, doğru. O zaman biz de kalitemizi uluslararası standartlar neyse ona göre belirlemek zorundayız. Yani başka yerlerde uzman kütüphaneciler, profesörle eş düzeyde tutulacak ve makale yayımlamaları gerekecek; ama ben elimi açacağım, “beni uzman yapın” diyeceğim. Yani bunu derken lütfen yanlış anlaşılmasın, işte burada akademisyen, akademisyen karşıtı diye bir

şey yok. Ben zaten sadece kütüphaneciler açısından söylemiyorum, Türk üniversite camiasının son beş-on yıldan beri sıkıntılarından bir tanesi bu kaliteye karşı koyma çabası.

Yani bugün bakın, herkes “efendim, şu da acaba yayın sayılır mı, bu da yayın sayılır mı?” Hakemli mi, bilmem ne hikâyesiyle uğraşılıyor; böyle şey olmaz. Bu çetele tutmakla olacak bir iş değil. O zaman bu ortamı iyileştirmek, gerek akademisyenler olarak, gerekse profesyoneller olarak aslında hepimizin yararına olacak. Bunun işte son 7-8 yıldır bütün bu çalışmalar yapılıyor. İnancılan şey o ki, biz böyle yaparsak o zaman daha fazla itibar görürüz. Hem meslektaşlarımız tarafından, hem dışarıdaki kişiler tarafından. Yoksa bir makale eksik yayınlamışsın, fazla yayınlamışsın; ben bunu çok sorun olarak görmüyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Başkanı- Teşekkür ediyoruz.

Buyurun Gökçin Hanım.

Gökçin Yalçın- Ben Yaşar Bey’e bu konuda katılıyorum. Belki bu dergi tamamen içinde haberlerin yer aldığı, birtakım konferansların yer aldığı bir dergi olmamalı. Belki çıkış süresi biraz daha da uzatılmalı; ama yalnız Türkiye’ye hitap eden bir dergi değil ve olmamalı, dışarıya da hitap edebilmeli, birkaç dilde çıkabilmeli. En azından ikinci bir dilde çıkabilmeli. Belki bu elektronik ortama aktarılmasıyla çözümlenmiş olabilir, abonelikler o yönde gelişiyor olabilir; benim bu konuda bilgim yok. Ama kütüphanelerde çalışan, kütüphaneci olmayıp da bu konuya ilgi duyan çok insan da var. Belki onlar da bilgilenmek için bu dergiden büyük ölçüde yararlanıyorlar.

Çalışan arkadaşlarımızın üniversiteden mezun olmuş olmaları, o konuda öğrenim görmüş olmaları profesyonellik olarak nitelendirilebilir mi; bilemiyorum. Ama belki üniversitemize de farklı bir görev düşüyor. Arkadaşlarımızın uzmanlaşması konusunda bazı programlar getirilebilir belki. Yani gazetelerde her gün görüyoruz; Marmara Üniversitesi işletmeydi, muhasebeydi, hep birtakım konularda uzmanlık programlarının ilanlarının görüyoruz. Ama kütüphanecilikle ilgili bu konuda herhangi bir şey bugüne kadar görmedik. Yani onları tabii üniversite kütüphanelerinde çalışanları ayrı tutuyorum. Onların böyle bir şeye ihtiyacı da olmayabilir. Ama mezun ettikten sonra öğrencilerimizin nerede, ne yaptığını da üniversitemizin büyük ölçüde bildiğini zannetmiyorum; çok az ilgi varsa da onu da bilemiyorum. İstisnai haller kaideyi bozmaz diyorum. Çünkü bu konuda bazı öğretim üyesi arkadaşlarla tartıştık. Üniversitelerde “Ben mezun ettim, gönderdim, artık gerisi beni ilgilendirmiyor, ben nasıl takip edebilirim” diyen arkadaşlarımız da var. Ben ona “en azından merak edebilirsin” filan demiştim. Ama bilmiyorum, bu uzmanlık programları hazırlanması konusunda üniversiteler bir şey yapabilirler mi veya yapıyorlar da biz mi duymuyoruz?

Doç.Dr. Doğan Atılğan- Yüksek lisans programları var. Uzman olmak isteyenler, o konuda eğitim almak isteyenler tez hazırlamadan tezsiz yüksek lisans programlarına katılabilirler.

Gökçin Yalçın- Veya sertifika programları diyelim, uzmanlık değil de. Yani daha sık yapılabilen, daha bilgilendirmeye yönelik, onları biraz daha donanımlı kılabilecek birtakım programlar üniversitelerde belki organize edilmeli diye düşünüyorum.

Başka bir konu; Personel Yasasından kaynaklanıyor, personel rejimimizden kaynaklanıyor diye düşünüyorum. Birçok arkadaşımızın bilmediği, ben bu kurumda biraz eski olduğum için birçoğumuzun da bildiği bir konu vardı. Halk kütüphanelerinde çalışan arkadaşlarımız için 1978-1979 yıllarında bir Uzmanlık Yönetmeliği hazırlamıştık. Hatta uygulamasını da yapmıştık. Belki birçok kere ben bunu söylüyorum; ama uygulamasını da yapmıştık, sınavlara girilmişti ve yönetmeliklere göre uzman yardımcısı ve uzman olmak için tez hazırlama zorunlulukları vardı. Ama ilk uygulaması yapıldı. Birtakım şeyler değişince onlar tamamen tersine çevrildi, onlar tekrar kütüphaneci oldular, uzmanlık kadroları Maliye Bakanlığı'na iade edildi ve bu arkadaşlarımız o durumda, biraz daha bugün aradan geçen 22 senede çok daha iyi maddi olanaklara da sahip olacaklardı, bilgi donanımına da sahip olacaklardı. Öyle tezler yapabilmek için bir şeyleri izlemek zorundaydılar. Biz hep ücretlerimizin artırılması konusunda “teknik mi olalım, şöyle mi, böyle mi olsun? Devletin karşısında biz tabii zayıf kalıyoruz. İsteklerimizi yerine getiremiyoruz. Ama Bakanlığın yaptığı böyle bir uzmanlık çalışması, yönetmelik hakikaten bence çok iyi bir uygulamaydı ve meslek derneği veya dernekleri, üniversiteler tarafından iyi savunulabilseydi, bu çevreler onun yanında olsaydı; belki bugün bu tartışmaları yapmıyor olabilirdik.

Teşekkür ederim.

Oturum Başkanı- Efendim, yemek organizasyonu nedeniyle 12.30 diye düşünülmüştü, zamanımızı çok aştık. Bu toplantının çok yararlı olduğuna inanıyorum. En azından şu andaki katılımcılar yazmayı ve okumayı daha çok gündeme getirecekler diye düşünüyorum.

Sabrınız için çok teşekkür ederiz. İyi günler.

4.Oturum

“Serüvende Sayısal Adımlar”

Yrd.Doç.Dr. Oya Gürdal- Online bağlantıda bir problem çıkmazsa, hem bildirlerle ilgili, hem de veri tabanı ile ilgili sorularınız varsa yanıtlamaya çalışırız ve küçük bir uygulama yapmamızı arzu ederseniz, hemen yapabiliriz.

Veritabanının kullanımını nasıl buldunuz; yani kolay kullanılabilir mi? Çünkü bir başka gözle değerlendirilmesi -tabii bu hemen anlaşılabilir ya da test edilmesi gerekirken birlikte- sizlerden alacağımız geribildirimler bizim için önemli. Görünüm itibarıyla nasıl buldunuz, yararlı mı, böyle bir çalışmanın gerekliliği var mıydı? Biz, size soru yöneltelim.

Selma Hanım, buyurun.

Selma Aslan- Öncelikle, sizleri kutlamak istiyorum. Gerçekten büyük bir heyecan ve ilgiyle izledim ve kullanımı kolay, güzel bir veri tabanı görünümü veriyor. Ufak bir uygulama, sanıyorum herkesin de ilgisini çekecektir. Şahsen ben, görmek isterim. Yalnız bunu izlerken, -İnsanoğlunun talepleri hiç bitmiyor; herhalde aç bir ruha sahibiz- “Türk Kütüphaneciler Derneği, acaba ilerisi için diğer yayınları elektronik ortama aktarmayı planlamakta mı?” diye bir soru işareti kafamda oluştu.

Sizleri tekrar tekrar kutluyorum.

Yrd.Doç.Dr. Oya Gürdal- Teşekkür ederiz.

Dileriz bu uygulama devam eder. Aslında veritabanının oluşumunda gerçekten dizinlerin var olması çok yarar sağladı; ama Derneğin diğer yayınlarının sayısal ortama aktarılması ve küçük anahtar kelimelerle taranabilmesi, tabii çok çok iyi olur. Yalnız sadece sayısal ortama aktarım yeterli değil, çoğu monograf olmayan Dernek yayınları içindeki yazılara erişim için tarama terimlerinin/anahtar kelimelerin tanımlanması gerekir. Hatta bildiri öncesi Levent Bey’le konuşurken, aslında bizim temelde mesleki terminoloji sorunumuzun var olduğundan söz ettik ve bu mesleğin genel anlamda en büyük sorunlarından, Serap Narinç arkadaşımız da katıldı. Biz dizini hazırlarken, önce bir terim çalışması yaptık -küçük bir terminoloji çalışması sayılabilir- çünkü dizinlemeye başladığımızda böyle bir sorunla karşılaştık. Hepimiz bu sorunun varlığından haberdarız.

Özellikle teknolojiyle ilgili terimlere Türkçe yanıt bulmada ya da kimi kuramları Türkçeleştirmede sıkıntılarla karşılaşılıyor ve şu anda dizin çalışması artık yapılmamakta belki gelecek on yılda bir başka ekip tarafından gerçekleştirilebilir; ama veri tabanını güncel tutma isteğiyle biz, 2000 yılından bu yana uygulanmaya başlanan Türkçe ve İngilizce anahtar kelimeleri baz alarak, 2000 yılı sonrasında yayınlanan makalelerin veri tabanında taranmasını olanaklı kılıyoruz; fa-

kat bunun tam bir çözüm olmadığı, yazarlarca verilen anahtar kelimelerin ya Yayın Kurulu üyeleri ya da Yayın Yönetmeni tarafından yine de denetlenmesi gerektiği üzerinde duruyoruz. Aslında biz, o anahtar kelimeleri 2000 yılında verirken, - bu sadece, ne yazık ki hakemli yazılar için söz konusu- terimlerin bulunduğu bir havuz oluşturma ve o havuz üzerinde eğer gelecekte bir terminoloji çalışması yapılırsa ve o havuz başka terimlerle beslenirse, “katkısı olur” diye düşünmüştük; fakat yine de bu havuzun tek biçimlilik ya da terimler arası ilişkilendirme açısından belirli aralıklarla gözden geçirilmesi gerektiği var yoksa uygulama sorun yaratabilir. Şimdi her yazar farklı, kendi kullandığı terimi vererek, makalesinin veritabanında ancak o terimle aranmasını mümkün kılabilir. Tabii bu, bir sorun.

Eğer bir terminoloji grubu oluşturulursa, dernek bünyesinde ya da dışında, bunun çok gerekli olduğuna inanıyoruz; çünkü her çalışmada bu sorun karşımıza çıkıyor; dizinleme çalışmasında da, elektronik ortamda bilgiye erişim sürecinde de bu sorun yaşanıyor. Sürakli çalışacak bir grup oluşturulursa, çok sağlam, çok kararlı, sonuna kadar çalışacak bir grup oluşturulursa ve bu çalışmanın ürünü yayınlanır hale getirilebilirse, bu havuz sürekli beslenir; kuşkusuz sürekli yeni terimler eklenecektir. Sonu olmayan bir çalışma. Böyle bir sorunumuz var. O zaman belki Dernek yayınlarının sayısallaştırılması ve içeriğe erişim o kadar sorun olmaz; ama onların içeriklerinin belirlenmesi için, erişim için gerekli olan anahtar kelimelerin ya da erişim uçlarının belirlenmesinde bir başka deyişle bilgi erişim sürecinin sağlığı ve yerindeligi için sözü edilen çalışmaya gereksinim olduğunu düşünüyorum. Teşekkür ederim.

Buyurun.

Yrd.Doç.Dr. Mesut Yalvaç- Ben, bütün emeği geçenleri gerçekten kutluyorum, karşılarında saygıyla eğiliyorum; çünkü bu işin ne kadar zor bir iş olduğunu çok iyi biliyorum. İşin zor olmasından daha çok, başta buna karar vermenin ne kadar zor olduğunu biliyorum ve bu işe başlanmadan önce biraz haberi olan bir insan olarak da biliyorum. Hatta yayınlanmadan önce de Levent Bey’in İstanbul’daki katıldığı bir toplantıda, hazırladığı bu çalışmayı beraber de gözden geçirmiştik. Çok büyük bir emek. Hem dernek elemanlarımızın, üyelerimizin, Yönetim Kurulu, hem de bilfiil daha çok zaman kaybeden siz değerli arkadaşlarımız için gerçekten çok önemli bir iş. Bunun kullanılarak, verime ve üretime dönerek değerlendirilmesi gerekiyor. O da bizlere kalıyor. Bu proje, belki bilgisayarın ya da bilişim alanının büyüyle daha fazla okumamızı sağlayacak.

Haddim olmayarak birkaç şey sormak istiyorum. Öncelikle, Oya Hanım başta bahsetti; ama onu çok iyi algılayamadım. Beni affedin. Elektronik dergide yer alan dataların acaba meta dataları da oluşturuluyor mu? Özellikle verdiğiniz listeye arama motorlarından erişilebilmesi için bunu yapabiliyor muyuz, yapacak mıyız? Onu yaparsak, o zaman o listelerden herhalde daha fazla alacağız ya da yaptığımız halde mi bu şekilde bir sayı alıyoruz? Buna açıklık getirirseniz sevinirim.

Yrd.Doç.Dr. Oya Gürdal- Benim sunduğum veriler, geçen yıl Haziran ayına aitti. Böyle bir çalışmayı başlattık. HTML gövdesinde, taranabilir kılınabilmesi için “tag”lar oluşturuldu ve ifade etmişim, tam sayı veremediğim halde, bu çalışmanın yapılmasından sonra derginin neredeyse bütünüyle tarandığını izleyebiliyorsunuz ve bu, çok kısa sürede gerçekleşiyor. Dergi, elektronik ortama aktarıldıktan çok kısa bir süre sonra, -tabii onların sanıyorum indeksleme çalışmalarının belli bir periyodu var- mesela bilebildiğim kadarıyla bu, 2 ayda bir ya da 3 ayda bir, tarama motorlarına göre değişiyor; ama çok kısa bir sürede net ortamında taranabilir kılınıyor. Diyelim en son Haziran sayısı çıktı; Haziran sayısı elektronik ortamda web’de yer aldığından, 2-3 ay sonra bakıyorsunuz, bütün makalelere izin verildiği ölçüde erişim mümkün.

Levent Bey detayını verebilir.

Levent Ertürk- (Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve ve Belge Yönetimi Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi) Sayın Hocam; ben, biraz da teknik bilgi açısından tamamlayayım. Şimdi, metadata bilgisi olarak bu makalenin hepsi şu anda PDF formatında ve büyük arama motorları, şu anda kullanmış olduğu “crawle”ların, örümceklerin bazılarının, PDF’leri tanyacak yeterlilikleri yok; tamamıyla html sayfalara doğru dizaynları söz konusu. Tabii burada, teknik olduğu için ben bahsetmedim; fakat bu görmüş olduğunuz makalelerin her birinin, bir ikiz html sayfası söz konusu ve bütün teknik ayrıntılar onda mevcut ve bu, her makaleyle bağlıdır. Dolayısıyla bu sitenin bağlı olduğu server’ı ziyaret eden büyük bir arama motorunun örümceği ona yakalanmadan kurtulamaz ve bunun örneklerini de gördük.

Bu “metadata” bilgisi yazarlar bazında, konular bazında; yani bu metinde arz etmiş olduğum kurum bazında, yıl bazında, nereden konuk, yabancı, misafir -nasıl adlandırırsanız adlandırın- gelirse gelsin, büyük arama motorunda, eğer o arama motoru bir şekilde taradığı takdirde kurtulması söz konusu değil. Sadece ana sayfaya yönelik bir tarama söz konusu değil. Yaklaşık 2.000 tane makalenin her birine böyle html sayfa söz konusu ve her örümcek, ana motorun o tutucularına uğramadan geçemiyor ve bunun da nisbi olarak örneklemelerini görmekteyiz. Bunların da bazı uygulamaları söz konusu. Biraz daha tekniğe girmeyeyim. 3 ayda bir yapılanlar var, 15 günde bir yapılanlar var. Biz bunları bir şekilde davetçi olduğumuz, pazar yerini müşteriye açtığımız sürece her zaman yapıyorlar.

Teşekkür ederim.

Selma Aslan- ikinci kez söz aldığım için özür diliyorum; ama sanıyorum fazla talep de yoktu.

Terminoloji gerçekten büyük bir sorun. Mesela Türk Bilişim Derneği’nin sitesine gittiğinizde, bir Türk Bilişim Terimleri Sözlüğü ile karşılaşıyorsunuz. Gelecek dönemde görev alan arkadaşlardan beklentimiz olsun. Artık bizim de bir te-

rimler sözlüğümüz olsun” dileğini burada, bu vesileyle dile getirmek istiyorum.

Yrd.Doç.Dr. Oya Gürdal- Çok teşekkür ederiz.

Soru var mı? Soru yoksa, eğer dilerseniz bir uygulama yapabiliriz.

Veli Caner (Denizli İl Halk Kütüphanesi)- Ben, kendi evimdeki Internet olanaklarımla birtakım taramalar yaptım. Bu taramalar doğrultusunda örneğin “arabul” veya “arama” gibi arama motorlarından “kütüphaneci” başlığı altında şahsi, sizlerin, değerli hocalarımızın kişisel sayfalarına girmek istedim; ama bunu başaramadım. Ben, tabii böyle bir web sayfasından haberdar değildim. Sağ olun, sizlerin sayesinde bunu da öğrendik. Bu sayfadan, sizlerin sayfalarına geçiş olanağımız var mı?

Teşekkür ederim.

Yrd.Doç.Dr. Oya Gürdal- Biz teşekkür ederiz.

Şu aşamada yok. Aslında tabii söz konusu çalışma gerçekleştirilebilir. Belki ayrı bir çalışmayı gerektiriyor. Değil mi, Levent Bey? Bölümdeki hocalarımızın çalışmalarına erişimden söz ediyorsunuz, değil mi? Hem yaşam öykülerine hem de yayınlarına erişim; dergi dışındaki diğer yayınlarına erişim. Şu aşamada mümkün değil; ama herkesin web sitesi olduğu ya da olacağı düşünülürse ya da üniversitelerinde bulunan web sitelerine belki küçük linkler yoluyla bağlantı kurulabilirse -teknik özelliklerini bilmiyorum ama- neden olmasın. Yazarlar kısmında tarama yapıldığında belki o sayfalara linkler verilebilir ve erişim sağlanabilir diye düşünüyorum ama ayrıntısını bilmiyorum. Levent Bey ayrıntısını sunabilir.

Veli Caner- Sayın Hocam; örneğin arama.com, arabul.com, gibi arama motorlarına, buralarda meslekler adı altında yayınlanmış, kişilerin yayınlamış olduğu makalelere ulaşmak için başvurduğumda bulamadım. Acaba bu sayfadan ulaşma olanağı sağlanabilir mi?

Levent Ertürk- Müsaadenizle ben, iki sorunuza, öncelikle ilk sorunuza cevap vermeye çalışayım.

Özellikle akademik personelin zenginliğine ulaşmak, onun künyesini çıkarmak, makalelere erişmek, yayınlarına erişmek ayrı bir konu. Onu bir şekilde buradan gerçekleştirmemiz söz konusu olmayabilir; ama şöyle bir kolaylık sağlayabiliriz: Şimdi, yazar kadrosunda hayatta olanlar var, hayatta olmayanlar var. Hayatta olanların da büyük bir bölümünün elektronik posta adresine erişim imkânımız söz konusu. Dolayısıyla biz, bir şekilde bu isimlerden onların elektronik postalarına çünkü makale içerisinde ya da elektronik postalarda güncel olmayabiliyor- biz bu etkinliği sağlayabilirsek, en azından onların e.postalarından erişim imkânları sağlanabilir. İkinci aşamada, belki sizin dediğiniz gibi bir çalışma söz

konusu olabilir.

İkinci sorunuza gelince, Türkçe arama motorlarının bir şekilde bu makalelere erişimi söz konusu. Türkçe ad arama motorlarında bununla ilgili bazı çalışmalar da söz konusu. Zannediyorum Sayın Hocam Yaşar Tonta'nın bu konuda bir çalışması yayın hayatına girdi. Türkçe arama motorları biraz dengesiz. Ne yapıp, ne yapmadıkları belli değil. Onlardan fiili bir sonuç almamız söz konusu olmayabiliyor; ama biz, teknik olarak demin arz ettiğim uygulamaların dışında bir de fiili olarak onlara başvurmak suretiyle bunların indekslenmesini sağlayabileceğimizi umut ediyorum.

Teşekkür ederim.

Selma Aslan- Benim sesimi duymaktan yoruldunuz herhalde; ama öncelikle bir görevi ifa edeyim. Bu toplantı bittikten sonra Sayın Bülent Yılmaz, sanıyorum çoğu arkadaşımızın artık haberdar olduğu "Pulman XT" projesiyle ilgili bir açıklama yapacaktım. İlgilenenlerin kalması rica ediliyor.

Bunun dışında bir ilavem daha olacak. Benim kişisel bir web sitem var ve siz açıklamalar yaparken, "bu tür bağlantılar yaparlar mı? Birebir konuşayım" diye aklımdan geçiyordu, beyefendi konuyu açiverdi. Başvuru gerekiyor. Ben, mesele üst verilerimle henüz uluslararası tarama motorlarının beni tanımasını sağlayamadığım halde "arabul"a girebildim. Tahmin ediyorum, yaklaşımları farklı; ama kişisel sitelere bağlantı yarar sağlar sanıyorum; çünkü üniversitenin sitesine gittiğinizde bir hocanın alt sayfalarına inmek çok da kolay olmuyor açıkçası. Oradan, bildiğimiz hocaların sayfalarına direkt olarak ulaşabilirsek, kolaylık olacak.

Teşekkürler.

Mesut Yalvaç- Özür dileyerek bir şey sormak istiyorum, belki de bir öneri. Biraz önce fiyatlandırmada, derneğimizin bültenine ve elektronik sayılara ayrı ayrı yol izlediğinizi gördük. Acaba bunu birleştirmek mümkün mü? Hem elektronik sayıyı daha çok kullanırmak mümkün olabilir; ama bunun karşısında şöyle bir tepki gelebilir: "Herkes, elektronik sayı kullanmayacaktır. O nedenle de buna ayrıca ek bir 10 milyon ödemek zorunda kalmasın" diye düşünülebilir. Bunu 10 milyon değil de, 5 milyon yaparsanız ya da -siz, o maliyetleri biliyorsunuz- herkese bunu yayarsanız, 10 milyon, zaten otomatik olarak daha aşağıya düşebilir. Biraz önce okumaktan, okumayı artırmaktan bahsettik. Zaten kıt kaynaklarla varolan kesimleriz. Özellikle de kütüphaneciler, Türkiye'de çok fazla kazanmıyorlar. Bunu kolaylaştırmak açısından, ilgi çekmek açısından belki yararlı olabilir; ama öbür taraftan da çok iyi biliyoruz ki, derneğimizin yaşamını sürdürebilmesi için tek mali kaynağı. Bunun ana dizilerini yaptınız mı? Tecrübe olarak yapılmasını ya da farklı şekillerde yapılmasını önerir misiniz? Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

Yrd.Doç.Dr. Oya Gürdal- Mesut Bey; şu andaki abonelik bedelleri, zaten meslektaşlarımızın, bizlerin, gelir düzeyi düşünülerek belirlenmiş abonelik bedelleri. Neredeyse üretim giderlerini ancak ve ancak karşılıyor. Onun için en uygun seçenek olarak bunu belirledik; çünkü düşünsenize, basılı versiyona abone oluyorsunuz, bir derneğe üyeyseniz, bir meslektaşımız 10 milyon abonelik bedeli ödüyor; yani bir dergi 2,5 milyona geliyor ve basılı versiyona abone iseniz elektronik versiyon zaten ücretsiz; üstelik veritabanını tarama olanakları da bütünüyle açık. Sanıyorum bunun dışında daha iyi bir abonelik seçeneği olamaz. Eğer o da fazla geliyorsa; yıllık 10 milyon fazla geliyorsa, o zaman 8 milyon ödeyerek sadece elektronik versiyona abone olup, geriye dönük 50 yılı da tarayabiliyorsunuz; bu durumda sadece elinizde basılı versiyon olmuyor.

Bir de şöyle bir sorunuz var: Artık dergimizin tam bir takımı dernekte dahi mevcut değil. Eğer bu sayısallaştırma çalışması olmasaydı, belki dernek olarak bile geriye dönük sayılara erişmemiz mümkün olmayacaktı. Dışarıda gördüğünüz serginin hazırlanmasında tam takımı bulamadık; dernekte de yakın zamana kadar bir takım vardı; ama artık yok. Mesela bir cilt eksik. Şimdi o serginin hazırlanmasında -Yayın Kurulu'ndaki arkadaşlarımız sıkıntıyı biliyorlar- panik halde oluyorsunuz. Bir derneğin, kendi yayın organına erişememesi ne demek? Onun için elektronik ortam, o şansı da sunuyor; yani yok olup gitme, yitirme şansını da ortadan kaldırıyor. Leman Hanım da değindiler. İzmir'de derlemeden yararlanan bir kütüphane var; İzmir Milli Kütüphanesi; ve İzmir'de derginin sayılarına erişemediklerini belirttiler ya da İstanbul'da büyük kütüphanelere gidildiğinde belki derginin tam bir takımını bulamayacaksınız. Onun için elektronik versiyon, basılı versiyon ve tam metne erişim, aynı zamanda bu olanağı sunuyor. Öğrenciler için de keza gördünüz; abonelik bedeli çok düşük. Bunun hangi anlamda analizini yapma gereği bulunuyor anlayamadım, neyin "Analizi yapıldı mı?" diye sordunuz.

Yrd.Doç.Dr. Mesut Yalvaç- İkisini birleştirerek.

Yrd.Doç.Dr. Oya Gürdal- İkisinden kastettiğiniz basılı ve elektronik versiyon ise zaten basılı versiyona abone olan birey ve kuruluşlara elektronik versiyon açık yani ikisi zaten birleşik. Onun dışında nasıl bir abonelik seçeneği olabilir?

Yrd.Doç.Dr. Mesut Yalvaç- Belki bu, beraberinde başka bir şeyi de düşündürebilir. Halk kütüphaneleri abone; bu dergiyi alıyorlar. Belki bu problem henüz çıkmadı; ama halk kütüphaneleri yarın, öbür gün, bu aboneliklerinde hemen hemen hepsi, daha büyük kısmı bilgisayarlaşabilirlerse, elektronik ortamda bunu kullanmak ve kullandırmak durumunda kaldıklarında ve belki de kurum olarak birden fazla kişiye açtıklarında, bir kişiden fazla kişinin kullanıldığı yerler açısından dernek olarak sizin politikanız, tavrınız ne olacak? Rakamları belirlerken,

ona göre belirlemek bir analizdir. Benim anlayamadığım, belki de anlamadığım şu: Dergiye fiziksel olarak sahip olma aboneliği ayrı, elektronik sayıya abonelik ayrı değil mi?

Yrd. Doç. Dr. Oya Gürdal- Değil.

Yrd.Doç.Dr. Mesut Yalvaç- 10 milyonu ayrıca almamızın nedeni nedir?

Yrd.Doç.Dr. Oya Gürdal- 10 milyonu ayrıca almıyoruz. Basılı versiyona abone ise, elektronik versiyona erişim zaten ücretsiz yani serbest. Dolayısıyla basılı versiyona bugünkü bedeliyle 10 milyon ödendiğinde, zaten elektronik versiyona abone olma gereği de kalmıyor, zaten elektronik versiyona erişiyorsunuz. Niçin anlayamadık?

Yrd.Doç.Dr. Mesut Yalvaç- Tamam. O zaman problem çözüldü. Belki öbür konuda bir şey söylemek mümkün olabilir.

Yrd.Doç.Dr. Oya Gürdal- Öbür konuda da Yayın Kurulu'ndaki arkadaşlarla da düşündük. Diyelim ki Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi dergiye abone ve 40-45 kütüphaneci çalışıyor ve tabii ki okurlarına açık olacak. "Bunun sakıncası olur mu?" diye düşündük ve "olmaz" dedik; çünkü biz, zaten basılı hem de elektronik versiyona erişimde dergiyi ücretli kılmada çok büyük gelirler peşinde koşan insanlar değiliz. Öyle olsaydık, zaten bu mesleği yapmazdık. Onun için, "kullanılsın da, özellikle okurlar keşke kullansa da, o bizim için zaten en büyük kazanç olur" diye düşündük ve öyle bir sınırlama getirmediğimiz. Başlangıçta yine de "Acaba kullanım sayısı, kullanıcı sayısında bir sınırlamaya gidilse mi? Bunun için ne yapılabilir?" diye düşündük; fakat sonra meslek dışında okurların ya da meslektaşların bir kütüphaneye gelip, yararlanma isteğinin, bizim için en büyük kazanç olacağını düşündük, onun için de sözünü ettiğiniz yönde bir analize gitmedik.

Levent Ertürk- Ben, yüksek müsaadelerinizle iki dakikalık bir ekleme yapmak istiyorum. Şu ana kadar hep donuk slaytlara sığındık. Biraz da fiili olarak 2 dakika içerisinde, "52 ile 2002 ne kadar avucumuzun içerisinde?" diye küçük bir gezinti yapalım.

Yrd.Doç.Dr. Oya Gürdal- Afedersiniz, Leman Hanım bir soru soracaktı.

Levent Ertürk- Pardon!

Yrd.Doç.Dr. Oya Gürdal- Leman Hanım, biraz önce söz almak istediniz ve ben, sözünüzü kesmek zorunda kaldım.

Leman Şenalp- Dergi koleksiyonlarının hiçbir yerde tam bulunmadığı konusunda konuşurken, İstanbul’da Beyazıt Kütüphanesi bir derleme kütüphanesi olmasına karşın, Beyazıt Kütüphanesi’nde dahi eksik, İzmir Milli Kütüphane’de eksik. Sonra bu dergilerden bütün kütüphanelere, halk kütüphanelerine 800 adet gönderildiğini söylediler; ama hiçbir halk kütüphanesinde tam bir takım yok; yani siz, bunu çok haklı olarak düşünüp, elektronik ortama geçtiniz. Fevkalade güzel bir düşünce. Gayet güzel düşünmüşsünüz; ama şahısların elinde var. Ben size, o tiyoyu vereyim. Şahısların elinde tam koleksiyonlar var.

Yrd.Doç.Dr. Oya Gürdal- Ama onlar da ciltli efendim. Mesela bu sergi için biz, özgün kapakları da olsun da, kapakların gelişimini şöyle bir görelim istedik. Onlar da ciltliler. Şahıslar da, ne yazık ki hemen ciltleyiveriyorlar.

Leman Şenalp- Onu belirtmek istemiştım. Ben de bu çalışmayı yaparken, hem İzmir Milli Kütüphanesi’ne başvurduğum, İzmir Halk Kütüphanesi’ne başvurduğum, Beyazıt Devlet Kütüphanesi’ne başvurduğum, koleksiyonlar hiçbirinde tamam değildi.

Teşekkür ederim.

Yrd.Doç.Dr. Oya Gürdal- Çok teşekkür ederiz.

Levent Ertürk- Şu anda “kütüphaneci.org.tr”nin ana sayfasındayız ve burada sağ tarafta yer alan 50. yıl logosunun altındaki Türk Kütüphaneciliği dergisinin ön yüzünden içeriye giriyoruz. Demin arz ettiğim gibi kullanıcılar veya üye olmayanları ayıracak şekilde şöyle bir ilk sayfa çıkmakta. Üye olmayanlar sağ taraftan devam etmek suretiyle, üye olanlar ise password ve kullanıcı adlarını girmek suretiyle devam ediyor. Şu anda ilk ana sayfa. Şimdi makalelere girelim. Bu hıza muhtemelen herkes de bir şekilde -şu anda server, bu merkezde değil- buna yakın bir hıza erişecektir; öyle ümit ediyoruz.

Şu anda 2001’in “default”; ana giriş 2001. Makaleleri, 61 makale halinde görmekteyiz. Örneğin şu anda 52’ye girelim. Şu anda 52 yılına gittik. Yazarlara bakalım. Buna yakın bir hıza muhtemelen herkes sağlayacaktır. Önce, söylediğim gibi isimler, adlar, sağ tarafta da soyadları. Bu şekilde erişim sağlanmakta. Örneğin “L” harfine gittiğimizde, “L” ile olan yabancı yazarların isimleri de söz konusu. Örneğin Leman Şenalp Hanımefendi üzerine baktığımızda, onun 8 kaydına erişiyoruz. Bilmiyorum doğru mu? Örneğin, demin söylediğim büyük bir künye bilgisine geldik ve Leman Şenalp Hanımefendi tarafından çevrilen 57 yılındaki bir makaleye şu anda erişmiş bulunuyoruz. Bunun yanında, örneğin konu başlıklarına geçelim. Bu metinde, bildiride arz ettiğim şekilde anahtar kelime konu başlıklarından yine alfabetik sıraya göre; örneğin “G” harfine gittiğimizde, tabii 10’arlı ve 15’li guruplar halinde diğer sayfalara da alttan gitme

şansımız söz konusu.

Örneğin “Güdüleme ve Kütüphaneci” konusuna baktığımızda, örneğin konuyla alakalı 2 tane kayıt söz konusu. Örneğin biraz da güncel bir konu; Fatih Terim gündeme geldi, ona bakalım ve ilgili metne erişme şansımız söz konusu. Şuradaki işareten bir şekilde kendi bilgisayarımıza aktarmanız ve ondan sonraki çalışmalarınızda gerek elektronik yazı olarak, gerek çıktısını almak suretiyle kullanabilirsiniz.

Yine başka bir tarama yapalım. Örneğin bilimle alakalı bir konu araştırdığımızda, konular gelmekte. Herhangi birini açarsak, 2001 yılındaki Yalvaç Hocamın şu anda makalesi açılmakta. Tabii buradaki orijin olarak; dergide hangi haliyle söz konusuysa, ilgili yerlere gitmemiz söz konusu.

1952 ile 2002 arası. Bir 5 dakika içerisinde istediğiniz yere çok rahat gidebiliyorsunuz. Çok kısa arz edebileceklerim bu kadar.

Teşekkür ederim.